

Zdeněk Wagner

Virgule

Cherm

Praha 2007

Vychází za přispění Nadačního fondu Obce spisovatelů a Nadace Český literární fond.

© Zdeněk Wagner – dědicové, 2007
© Cherm, 2007
Editor © Martin Machovec, 2007
Illustrations © Jana Majcherová, 2007

ISBN 978-80-86370-27-9

I.

**Poesie,
texty,
krátké prózy**

Usínání

Z varhan stéká kokosové mléko: praménky se rozdělují a obtáčejí voskové figuriny s tvářemi náměsíčníků, kteří tančívají podle starého zvyku na střechách a kopolích kostela svatého Jiří. Některé drží v nehybných rukou malé dámské revolvery, z kterých kape řídká krev mezi trsy trávy. Proudý valí dál své bledé, nervózní vlnky, klopýtající v podivném chvatu jedna přes druhou, a postupují v nestejných kličkách až k poslednímu dubovému lesíku, strnulému v důstojné grimase, a rozlévají se tiše mezi zduřelé plodnice prašivek, na které klade smrt své ledové pavučiny.

Konec století

Víry posledních šátečků
obraťte své akvarely
Vlákna batistů vlají již
zmoklá a marná

Zelené barvy skleníků
pokryjte se ocelí
v jediný veliký
propagační reliéf

Zapomeňte verše
pastelových barev
Ve filmovém kroužení
vnikněte do pětivteřinových rájů

Opleteni dráty
poslouchejte tlukot vln

Konec vytrvalým freskám
Slunce zhasíná
Ó slepé oči umělých světel
odhod'te masky
Slunce zhasíná

Půlhodinka s Arnoštem, koncipientem berní správy

Zlatý rytíř Apollo
skvělý a blýskající se jako Graves
sen jitrocelových dívek
kráčel v neděli dopoledne
v hodině promenád
pod bohatými paprsky léta
Zvoník se chopil provazů
a slavnostní hudba vítězů
se snášela mezi bílé vatové postavy dívek
Všechny strnuly když se k němu přiblížil
Poukazuje na chladnoucí polévku přiměl jej
k odchodu
Zlatý rytíř Apollo odcházel
Dívky litovaly smutného konce promenády
ale cítily nutnost nedělních obřadů
které počínají mastnými oky
Kráčely mlčky domů
pohybující ňadry ve valčíkovém rytmu
který s nimi tančil
v zrcadlovém sále
zářící rytíř Apollo

Přírodní úkaz

V melancholickém vězení dešťového telegrafu vyřukávajícího stále tutěž neblahou zprávu, hledá se marně formule, která otvírá zásuvku s ukrytými bonbony. Přesné jehly v japonských kmitech probodávají všechny tři vrstvy mozkových plen a proměňují složitým chemickým pochodem šedou hmotu v otevřené břicho jeptišky, zahynulé před několika dny za praskání žabích tlam a za ustavičného drnkání papírových kytar.

Uvolněné svaly otvírají břišní dutinu zvědavcům a penzistům, kteří podle složení vnitřností a okamžitého stavu svých kolen prorokují déšť, trvající ještě 24 hodin, drobný déšť, promíšený sněhem a jemnými vlákny dámského prádla.

Obrázek

Usíná, pokryta plátky květů, které spadaly bohatým deštěm za ranního větru.

Podobá se naivně pestré mozaice, mezi jejímiž kameny prosvítá chvat a nádhera nedokonalosti.

Pozorujte její sladce lesklá víčka, její ústa, ústa pootevřená jako v údivu nad hezkým snem. Všimněte si lehké vůně její pleti, kterou prosakují kapičky potu, aby vás ujistila, že žije a že její velkolepý spánek není snem Šípkové Růženky; nemusíte ji políbit, aby se na vás podívala.

Nesmíte ji políbit: probudila by se a řekla patrně některou z vět, které jsem jí zakázal.

Noc

Noc, stará děvka: hvězdy pronikají jejím tělem titěrným objetím.

Prohnilý misál se zubatým okružím visí jako želva nevděčnice kolem mého krku a tmavě červený játrový polibek mne straší stále svým úzkostným přilnutím.

Matné rezervace budoucnosti se otvírají pod lokajským stiskem pubertálního snění a stará madam s rudou pečeti žehná k desperátně visícím ňadrům nových balonků.

A kdy to všechno počne?

Dnes o šesté, za strašného krupobití mezků a lehce krvavých veršů na rozloučenou.

Rtuť skáče jako ještěrka a posledním skokem se rozplyne celá oranžová a fialová neděle, smrtelný pot.

A...

A nakonec pukne bonboniéra s živými blechami a do ručně malovaných ulic se vyhrne proud tekutých těl pod praporem zbabělé hudby, vytrubující svůj strašný žal jako starý osel, opuštěný za vsí pro postrach nejšpinavějších dětí.

Miláčkové! Každá slza, kterou upustíte, pronikne jako žíravina až do středu těsta a po každém vzlyknutí klesne jedna postava (ne ta, kterou jste mysleli) a zůstane ležet trhající svaly pro potěšení malých mediků.

Ano, a čarodějnice uvidíte také, holým zadkem přímo mířící proti přesile, sršící bengálské ohně a naftalinové kuličky!

Ledové konstrukce, postupující závratně pomalu k zahradním domkům s jířinami, zastaví se neočekávaně před starým kloboukem, který hlídá žebrák s vředy a zazvoní k soucitnému pozdravu nepřítomným hlasem obecních bláznů.

A jenom někteří zůstanou stranou, choulíce se s vychytralým úsměvem pod peřinou, naplněnou zeleným pudrem.

Neobyčejný příběh

Hrozně jsme se milovali. Tiskl jsem ji k sobě a říkal slova, kterým se kolemjdoucí smáli. Také jsme chodívali do kavárny dívat se sobě do očí a míchat nedopitou kávu plechovou lžičkou.

„Neříkala jsem to?“ pravila potom, mrkajíc na mne přes umělou mlhu slz, chvějících se jako rosa v pavučinách, jak nám to předkládají umělecké fotografie. Mačkala mi ruce a bylo mi trochu nepříjemné, že má vlhké a rosolovité dlaně.

Kdo bude na mé svatbě?

Křivonohý ďáblík a šilhavá holčička s mašlí.

Senzace

Věnováno mému bratrovi

Bylo to téhož měsíce, kdy byl poprvé vystaven dřevoryt „Krkající Dafně“.

Když utichly coltové souboje mezi „Dafniky“ a „Hygienisty“, nastalo v Kavárně Kritiků nudné a slabomyslné ticho.

Až jednoho mlhavého večera, kdy lampy se houpaly jako čínské masky nenávisti v obět-ních dýmech a chodci pískali hlasitě zapomenuté písničky ze strachu před strašidly, stalo se, že otáčivými dveřmi vkročil dovnitř zamračený cizinec, prošel sálem a zmizel v zakouřené špeluňce, kde umělci popíjeli v rámci staletých tradic absint.

Příchozí odevzdal mlčky svou navštívenku.

„Svatá matičko!“ vykřikl překvapeně Bohém, „On přišel!“ Podal rychle vizitku ostatním. Výkřiky údivu létaly směrem k nehybné postavě cizincově.

Kdo byl tento muž, spanilá čtenářko a bystrý čtenáři! Neuhodnete.

Byl to Gelasius Dobner.

Hry světla

Na světlém salónním palouku, kde tančí polopanny obraty zlatých rybek při sladké sentimentalitě harmonik, složilo dvanáct chlapců stříbrné štíty do tvaru pagody Gnoi.

Zbarvili své tváře rumělkou, aby se nepodobali těm, kdož zabíjejí z lásky: očekávali princeznu noci, která prý přichází vždy v tuto dobu, kdy je slyšet praskavé ticho mezi dvěma prosbami sýčků.

Měsíc se spustil šikmými proudy na paseku s dvanácti chlapci, kteří se chvěli netrpělivostí, strachem a vlhkým nočním chladem.

Konečně se objevila v tunice z proměnlivých par, které stoupaly záměrně přes obličej, aby nebylo vidět jedovaté oči pokryté měděnkou a rzí.

V levé ruce svírala krvácející vaječník, pravou se opírala o prašivý hřbet hyeny, která ji provázela.

Dívky uprchly s tichým a poplašeným šelestem.

Stařena se přiblížila hochům a promluvila slova prosycená tisíciletou zkušeností zla.

Naslouchali bez hnutí; páchnoucí zvíře se dotýkalo jazykem jejich paží.

Starobylá fotografie noci se stříbrným rámečkem se zkroutila v plamenech a lehký, bělounký popel se vznesl mezi roztávající vrcholky stromů.

Veselé paprsky rýnského vína vnikly do začarovaného kruhu, probudily zlomyslně nehybné postavy chlapců a ozářily jasně ztuhlou a shrbenou mrtvolu princezny noci.

Psychologický okamžik

Tenkrát byla zrovna taková zlá, tmavá studená zima; vlhká; lysé místo dotýkané zeleným ne-
onem.

Nic nemohlo být stylovější než tichý, třas-
lavý rozhovor chudých milenců v průchodě
ozdobeném reklamou na prezervativy.

Takový typický okamžik konverze z opuště-
nosti!

A tu pán v neuvěřitelném klobouku, skrytý
v polostínu, sklonil svou hůl do podivného
úhlu a močil po ní, mrskaje očima na všechny
strany jako intrikán.

Mimoň

Někteří lidé se narodí již s neštěstím v srdci.

Malý jidášek, štíhlý a pružný jako krásný
ďábel, hází po něm zelenými jablky.

Je to jakási planina pokrytá ledem, diamanty
a solí.

Avšak vkročí-li na ni, rozšlápne ihned tělo
housenky, z něhož vytéká žlutozelený hnis.

Poznáte jej: Váže-li si kravatu před zrcad-
lem, chybí mu onen mužný a výbojný pohled.

Velmi mnoho stříbrných jehel, namířených
proti jeho kůži.

Narozen v obci Chcebuzy, příslušný tamtéž.
Bojí se pít studené pivo v létě: Má choulostivé
průdušky.

Poslední pohled: čte večer v posteli roman-
tický příběh, dostane se až ke kapitole, začína-
jící slovy:

HROM BURÁCEL A TMA BYLA
JAKO V PRDELI,

zvrátí hlavu do polštáře a nechá srkavě plynout
po tvářích slzy, těžké a husté jako koprová
omáčka.

Letovisko

Den končil lyrickým západem pro milovníky starožitností. Letní hosté směřovali k hostinci a zrychlovali krok. V kukuřičném poli počal Richard poskakujícím hlasem předčítat vlastní báseň nazvanou „Průjem“.

Pod prachem na polních cestách probíhaly elektrické jiskry a sférické výbuchy.

Pot plynul po tvářích objímajících se, po ustupujících stěnách nebes; jedna kapka zmizela v oku fialového kohouta.

Z výše pohled na barevnou olejovou skvrnu, rozteklou ve světlá pole s jizvami silnic.

V hostinci bylo nutno projít tmavým, vlhkým průjezdem, kterému říkali „ulice Morgue“.

A skutečně bylo v noci často vidět obludnou postavu zuřivě k sobě tisknoucí bezvládné a nazad klesající ženské tělo.

Olej

Když se otvírá neprozkoumaná čtvrtá hodina ranní, spečou se rty v ztuhlý oblouk, aby nepoškodily puritánské ticho, v kterém cítíme, ale neslyšíme vzdálené skřeky vran.

Těžké, bažinaté pohanství poznamenalo kraj syrovou vůní skrytých paprsků a splývajícími vlasy bezzubých čarodějnic. Mythicky prozedlé obrysy s bezkrevnými profily pálí jako hrubé kouzlo venkovské kořalky. Kmeny stromů se svírají k výši s nábožnou přísností a měsíčně úhledné traviny se chvějí v očekávání loveckých výkřiků.

Stíněnost dusných výparů mizí v pohárech rosy, která jako zbytek romantických časů vytrvale lpí na stéblech trav a nutí rozbodané duše šeptati: Pozdě k ránu...

Modravé peří ledňáčka, toto severské nebe, chladné a blednoucí, srůstá s rozervanými křovinami, abychom viděli jejich siluety jasné a ostré.

Maličkost

Město se roztáhlo do sněhu jako mrtvý čáp
v rašeliništi. Večer se rozběhly písky vlaků
pro efektní pohled shora; tmou proletěl žhavý
uhlík. (Malé, nešťastné srdce, křehlík, chcete-li.)

A jen velmi těžko bylo rozeznat postavu baletky
v bleděmodrém trikotu, brouzdající se sněhem,
která tiskla s nesmělým mateřským pudem
k prsům
v květu magnolie zabalené husí stehno.

Válka

M. Bárta: Interpharma silent Musae

Hrál si s dětskou stavebnicí.
Jindy rád stříhal záclony, ale dnes se bavil
pohledem na kymácející se kostky.

Červená labuť letí přímo proti ocelové draperii
a v starém kapsáři se páří ježci.
Červená labuť s tmavým, ošklivě zaníceným
okem.

Pekelná zadnice

Nedbá zdánlivě těch každodenních sebevražd; pěstuje svou ztučnělou bolest jako exotickou květinu s rudým okem.

Vzduch před toaletním stolkem se chvěje nervózním pudrem, nasládlým očekáváním.

Nerad to říkám, ale její ňadra se podobají kynutým knedlíkům. Její zadnice je uzavřena spínacím špendlíkem a stalo se již, že pavouk přeměřil údolí svou pavučinou. V neurčitých hodinách, propletených zlatou nití dámské nudy, nepravidelným dechem, rozevívá knihy, hledajíc mléčná a javorová slova.

Obvykle ustane brzy, přechází snad trochu divadelně od okna ke dveřím a zpátky, znehybní chvíli před zrcadlem a pak, po malém virtuózním váhání, vytáčí telefonní číslo, vyryté nehtem na stěně.

Její hedvábný psík hledí s hudebním nakloněním hlavy, jak spěšně odchází, srdce probodeno vítězným čuráčkem.

Vybočení

Strávil jsem večer se slepým citeristou a kočkou s očima panenské kurvičky. Kolem se courali špinavci s vředem v levé tváři a muzeální cikáni, kteří měli ušní boltce ozdobeny reklamním zrcátkem s kravským nápisem.

Kamenný chrlič skandoval v přerývaných praměncích verše, měkkýšky našich praotců, při kterých omdlávaly slečny, bledé jemnosti a zácpou.

Téhož dne jsem lehal u tvých nohou, rozpoltěn slaboškou něhou a pozoroval tiše rezavé pavouky, kteří vylézali z mých úst mezi tvé prsy, mléčné žárovky.

Ruce Jeanny-Marie

jsou uloženy v zrcadlovém důstojnickém sále, jako moskevské noci, křehké a čokoládové, opatřené cinkotem stříbrných pudřenek, hebkostí rokokových paruk a pronikavou čistotou mléčných žárovek, lesklých jako laciné bonbony utopené v obětních miskách, s melodiemi kočičích tlapek a s jemnou citronovou příchutí.

Podrobná zpráva o vzácném přírodním úkazu, vídaném v květnu a srpnu roku 1876 při pobřeží francouzském poblíže města Havre

Lidé to pozorovali zejména za teplých, vlhkých večerů:

Na obzoru se objevil jakýsi plášť mlhoviny, slévající se z neviditelných potůčků v bez tvarou těstovitou masu, kypící a přelévající se v zlobných vlnách blíže a blíže. Brzy se shlukly páry v určitější obrazec; bylo rozeznat oči, krvavé a kalné, údy ještě propletené v svíjející se provazce a nabubřelý trup. Přízrak nepůsobil již dojmem mlhovin, zdálo se, že jde o skutečné, hmotné tělo; na povrchu viděli ledovou, slabě zelenou rosu.

Chobotnice, tvrdila většina, ale někteří poznávali ženskou postavu; zobák sépie rozevírající se tupě a chtivě jako tlama kapra, podobal se skutečně trochu klínu nějaké hrozně flundry.

Než však bylo možno určití přesně všechny tahy bledého obrazu, rozplývala se pomalu postava v prskající a unikající tmě, cáry trupu a paží – ramen chobotnice? – pluly tiše do prostoru, naplněného střelným prachem, z něhož po chvíli nebylo vidět nic než rozpálené a plannoucí dělo dělohy.

Tragedie

Zeleně natřená konopná vlákna se utahují a vystupují jen něžné malé spirály, jimiž prosakují kovové páry, jedovatá nádhera. Třikrát za sebou se objevila na zrcátku lehká pára dechu a potom slabé výkyvy, křídla mravenců k svatebnímu letu, poslední milostná slabika. V koutku úst se objevila třešnička krve a tu se teprve bezpečně poznalo, že ten, jehož považovali za mrtvého, je živ a směje se strašlivým tuhým úsměvem, odhalujícím několik zkažených zubů.

Zakopaná hřivna

Nalezl jsem zlato!

Jsem posedlý pýchou.

Není to směšné zlato Harpagonů ani kadeře mléčných krasavic s labutí pletí, není to krvavé zlato podzimu ani západy slunce holandských malířů:

nalezl jsem skutečné zlato.

Avšak jeho obraz je mi dopřán jen v krátkých a vzácných okamžicích úplného opojení, kdy padám k zemi, proměňuje přeplněný stůl v mohutné panorama zkázy. Horečný pot zaleje můj zbledlý obličej, vypoulím oči směrem k nekonečnu a uvidím zlato, tisícíhlavé zlato hvězd, které kráslí blankytný boží plášť, z něhož vykukuje Jeho rudá a spokojená tvář podobná Františku Halasovi.

Svítání

Lehké, stříbrné výpary stoupají z dusného objetí tmavě zelených plyšů vzhůru k božím hovádkům nebes, které pase nedbale bůh veselí a muškátové melancholie.

V rojích šedě stříkaných jepic rozvíjí se zářící světelná reklama na zubní pastu, která zaplavuje postupně celý obzor, aby vybledly špatně krvavé rubíny na rukou nevěstek.

Mlsné kočky slídí po ranních buffetech s polévkou, hledajíce ztracené perly vévodkyně z dávno propitého panství.

Vedro

Rozezvučely se bronzové zvony kostela Saint Germain, za které tahal barvoslepý anabaptista zpívající tiše žalm o milosrdných skutcích sv. Jindřicha.

Všech třiadvacet oveček spěchalo k chrámovým schodům a pianista volal přes svátečně ztichlou ulici: Evoe!

I usmála se Panna Maria, zamávala hedvábným šátečkem napuštěným Chat Noir a zaplesaly duše přihlížejších, neboť ve zmatku zlatých a diamantových vodopádů se objevil zářící a operetní trůn boží.

Jeho vousy splývaly měkce k zemi a bylo slyšeti dobrotivý, senilní hlas, tlumený zbytky slepičí polévky.

Zvony se rozvířily ve varietní tuš a Hlas boží utichl. Slunce zakrylo zjevení slavným poledním žárem a město upadlo okamžitě do tranzu letního parna zbroceného potem a potřísněného ošklivými kletbami řeznických pomocníků.

Dolarový prach

Potom: hrubé cifry, napsané červenou tesařskou tužkou. Zvracení v mučednickém ohni. Přesně vymezená čtrnáctidenní dovolená, sprostá a nízká jako odvážně rozhalené košile úředníků vdechujících ozón.

V této pomalu hnijící nehybnosti se odvlékají dny k smutnému, obřadnému konci s šátky.

Pouze v nocích, kdy se podle neúprosných tradic koupou venkovská děvčata v impotentním objetí měsíce, který štítivě uhýbá před rozpálenými těly (neboť je aristokraticky frigidní a nesnáší zápach potu a tělesnosti), v těchto nocích lze pozorovat v trhlinách mlhavé, rozplizlé chobotnice důstojně se pohupující ebenové rakve, pokryté pěnou; stříbrošedý šlem stéká pomalu po tmavých lesklých stěnách.

Drkotat jsem zuby proti hvězdným střepům, zrcadlovým střepům v pouťové střelnici a proklínal neměnný pohyb globu až do chvíle, kdy jsem se naivně nadchl dolarovým prachem, který klesal s fialových výšek na křehké siluety křovin.

Puberta

Setmělo se v dlouhé šedivé pomlce podbarvené ještě posledními záchvěvy rybí krve...

Jiří se vrací domů v převalujících se kotoučích měkkých, rozkládajících se chobotnic, které padají zvolna s orthopedického obchodu.

Zrychluje krok, aby unikl lepkavé atmosféře slizu, ale jedovaté bradavky se zelenými otvory se vlní za ním, přisávají se k jeho spánkům a vlní v těžkém vzduchu jako turecká vlajka.

Ještě krok a obrovská pohanská řadra jej svírají a dusí, naplňují jeho nitro chtivým odporem a zakrývají jeho oči zpcenou a kypící vlnou.

Neštěstí

Ledové růže, plující ve vzduchoprázdných prostorech, provoněných pronikavou alkoholovou závratí, otáčejí se pomalu a koketně jako strnulé postavy manekýnek.

Ztracený knoflík kolombíny probíhá kulisami mraků a vrhá dolů bolestný houslový poprašek, který dopadá mezi trosky ohňů a krve.

Princezny pokračují ve svých nočních procházkách na pláži a střídavá světla luceren ozářují jejich ubohý a pokřivený obličej.

Exodus

Židovský hřbitov v Mělníce je blízko jatek. Nevím, čím cynický smysl pro humor postavil hřbitov vedle jatek či jatky poblíž hřbitova. Hroby jsou zpustlé, divoké rostliny obklopují pomníky. Pozůstalí a příbuzní těch, kteří zde odpočívají, obchodují v New Yorku nebo leží v hromadných hrobech naplněných vápnem.

A tak hřbitov zpustl. V domku, kde dříve bydlel správce tohoto místa, žije jakýsi člověk, který pěstuje králíky. A tak lze vidět, máte-li v tom zalíbení a umíte-li být chvíli zticha, hrob, zarostlý vysokou travou, špičaté uši králíka, panáčkujícího za ním a kámen s hebrejským nápisem, pokrytý popínavou rostlinou.

Celkový pohled

Chvíli svědící prášek
Chvíli hojivý pudr

Ani meditace starých kantorů
Ani výkřiky železných pitomečků

MELANCHOLIE JE ZPŮSOBENA ŠPATNÝM
TRÁVENÍM!

Vědecky zjištěno!

Kolotoč s odřenou labutí
Věčně hynoucí a rozmnožující se kultura bakterií

Čím více se sází, tím více se vyhrává
Vaše šťastné číslo? Nula
Nic
Nic
Prach smíšený s krví

A jenom starý ajznbónák
čistí drátem dýmku
pronášeje kletby
vyjadřující spokojenost

Tiergarten

Mnoho zvláštních zvířat je v tomto zvěřinci:
Opice, která mne svádí, předvádějíc svůj nahatý zadek, velbloud, který mnou opovrhne, levhart, sledující pozorně každý můj pohyb, vlk, prolezlý prašivinou, který mne miluje, tchoř, který páchne, želva, jež si mne nevšímá (ochraňuj ji za to Bůh!) a had, který mne pokouší.

Stará píseň

Krev ztracených lásek usychá v listí, které vyplňuje cesty. Ubohý hippodrom, ozářený osláblým světlem, zestárlým přáním.

Na procházce je jenom major se špičatým, voskovaným knírem.

Vzduch páchne cognacem.

A někde vzadu, skryta za omdlávající soškou, zabíjí paní, oblečená v rakev, poslední mouchu dlouhými, zprohýbanými nehty.

Iluze

Snila: Na duhové, zlaté louce, oslněné bohatstvím poledního slunce, vyjde pružným krokem z lesa a s očima Jana Křtitele k ní přistoupí a obejmeme tak pevně, až klesnou oba omámeni na teplou a rosou dosud vonící zemi.

On si představoval první políbek v noci, za mrazivého rozbíjení hvězdných vajec. Odcházejíce z elegantní místnosti, kde se hltali očima nad světélkujícími čišemi vína, zastaví se tiše pod jemnou pouliční lampou. Vdechne vůni jejího parfému a políbí ji něžně a mužně; potom skryje ona hlavu na jeho hrudi, zabořující obličej do bílé, hedvábné šály, která je znakem gentlemana.

Když se přiblížil skutečně okamžik milostné scény, byli nuceni ukryti se do vlhkého, páchnoucího průchodu, kterým odcházeli návštěvníci vinárny. Stáli rozpačitě, rty ztuhlé mrazem, a semkli se v objetí v okamžiku, kdy o dvacet kroků dále močil opilec na tmavé kameny průjezdu.

Genesis

„Syn noci nečisté...“

Rachilde

Nečistá noc, která rodí želvy, gážisty s nabobtnalými obličejí, jejichž těla jsou označena ja-terními skvrnami, nečistá noc, která produkuje hnis jako nesmírná kloaka, noc ssedlé krve, přimrzlé ke koňskému trusu, noc zpocených objetí ve skryších novostaveb, noc opilých rvaček, mokvající noc, jejíž boláky tečou pomalým proudem do městských kanálů a zaplavují krysy, astmatická noc, vydechující těžce svůj hněv, noc žluknoucího tuku, noc bezedná a bez počátku, noc potrhaná jako klín panny, zběsilá noc cirkulujícího větru, který žene smetí ulic do očí slepců, zbytečná noc, ve které jsem se narodil.

Prorocví

Vy, kteří jste toužili po křečovitě krásě, naleznete ji v pasážích trosek. Ticho, které nastane po zničení železných konstrukcí a betonových nader, bude prolomeno rachotem řítících se paláců z valdštýnské doby. Bude to doba opo-žení vteřinou, kdy akademičtí malíři si rozdají karty v sutinách pražské úrazové pojišťovny, doba jednoduchých tanců smrti na Madison Square, zničení jednotného času, dětský den anarchistů. Výpravy školní mládeže budou marně bloudit v nitru ledovcových jeskyň, hledající Arbesovo náměstí. Ve dne v noci budou hučet stroje tiskáren chrlící jubilejní známky na počest Neposkvrněného početí Panny Marie a Wácslawa Wladiwoge Tomka.

Jedinečné zimní bouře!

Povinné vyučování hře na blokovou flétnu!

Náš věk, nás budoucích, kteří první prohlédnou velkolepou komedii stratosféry, kteří první odhrounou roušku z obrazu tajemství a uvidí prázdný rám,

Kteří

První

Uvidí

Nic

Gidran

V listinách bylo jméno označeno arabskými i římskými číslicemi, ale zde na stanici mu říkali jenom *Gidran*. Bylo to kratší a důvěrnější, spíše jako kamarádská přezdívka. Hřebec měl krásný hluboký hrudník, kratší, ale svalnatý krk, štíhlé, snad příliš štíhlé nohy – zejména v holeni – a trochu slabší zád. Nejkrásnější však byla jeho hlava, ušlechtilá, suchá, s velkýma a živýma očima, úzká v žuchvách, ale s širokým čelem. *Gidran* byl světlý ryzák s kvítkem uprostřed čela a bílými punčoškami na obou zadních.

Život na stanici mu připadal nejdříve dosti jednotvárný proti životu v hřebčinci. Nejvíc vzrušující vlastně byla ranní projížďka. Hodně brzo ráno, ještě za tmy, osedlali nejdříve jej a starého hřebce, který stál ve stáji vedle něho, a vyjeli pomalu ze vrat. Koně odfrkávali a kroutili hlavami, jako by se chtěli vysmeknouti z uzdy, pohazovali hlavou nazad, vzpínali se, tančili do strany a nezavševčený divák by neuhodl, že to všechno je jen jakási hra, mlčky smluvená mezi koněm a jezdcem, nikterak

nebezpečná pro jezdce, ale uvádějící oba do správné nálady.

Jeli po ní cestou až k malému lesíku, který byl každodenním cílem vyjížděk. Po jeho kraji vedla úzká pěšina, příliš úzká, než aby po ní mohli jeti dva koně vedle sebe, ale měkká a rovná, krásná stezka pro cval. A ještě než mohli jezdci přiložit holeně k pobídce, vyrazili už oba hřebci kupředu, starší rychleji, takže se dostal vždy před *Gidrana*, a cválali z plných sil lesem. Nepatřilo to vlastně k programu, účel ranní vyjíždky byl trochu jiný, ale pro jezdce i pro koně to byl svrchovaný požitek, který si neuměli odepřít. Vraceli se potom pomaleji po okresní silnici a do vsi se již vrátili suší a bezvadní, hlavy skloněné do elegantního oblouku. Odsedlali je a odjeli po chvíli s druhou dvojicí.

Jednoho dne však byla jednotvárnost života na stanici přerušena. Nejdříve to postřehl starý hřebec: zdvihl náhle hlavu, zavětřil a zaržál. Bylo slyšet přijíždějící povoz, který zastavil u dvora.

A za chvíli ucítil *Gidran* zvláštní, omamný a vzrušující, tajemný a sladký pach. Hřebec, který stál vedle něho, otáčel hlavu ke dveřím, neklidně přešlapoval a jeho rozčilení se přene-

slo na ostatní koně a stáj byla v okamžiku plna říčení, dupání, cinkání řetězů a ošetřovatelé je uklidňovali krátkými žertovnými výkřiky. Pak vstoupil do stáje chovatel, hovořil s oběma muži, prohlížel dlouho všechny koně, usklíbal se, krčil rameny, odcházel na dvůr a opět se vracel, kritizoval hřebce, vzdychal a nakonec se rozhodl. Vyvedli starého hřebce, který frkal a zdvíhal šíji tak mocně, že vypadal v té chvíli jistě o dvě pěsti vyšší, než ve skutečnosti byl. Ve dveřích stáje se vzepjal, pomalu klesl na všechny čtyři, zastavil se a odchlípl horní pysk. Zůstal tak okamžik a pak se hnul divoce dopředu. Dále už Gidran neviděl. Zanedlouho se hřebec vrátil, povoz odhrčel a sladký pach pomalu zmizel.

A jednou takto vyvedli Gidrana. Tajemná vůně jej hnala kupředu, muž ho sotva stačil zavést na správné místo. Za nízkou ohradou stála černá klisna s velikou lysinou, táhnoucí se od čela až k hornímu pysku. Hřebec natáhl hlavu přes ohradu a štípl ji jemně zuby na hřbetě. Kobylka zakvičela, stáhla uši k hlavě a vyhodila oběma zadními nohama. Ještě jednou se pokusil hřebec se jí přiblížit, ale znovu zaduněla rána kopytem do prken a on couvl, zmaten a polekán.

Neuplynulo však mnoho dní a znovu ho přivedli ke klisně. Byla to tentokrát malá světlehnědá kobylka, ne starší než on. Přiblížil se trochu nesměle, maje na paměti zlé odmítnutí, kterého se mu nedávno dostalo. Ale kobylka stála klidně a jenom k němu otočila hlavu a prohlížela si ho velkýma dětskýma očima. Něžně ji očichával, dotýkal se nozdrami jejího krku a cítil, jak ho zvolna zaplavuje prudká náklonnost k ní. A ona stála pokorně a odevzdaně, čekajíc, až se jí zmocní.

Ještě dvakrát přivedli klisničku do stanice. A potom ji už nikdy neviděl. Vyváděli jej mnohokrát na dvůr, kde čekaly jiné klisny, nepokojné, kvíčící, činící nestoudná gesta, ale nikdy už nepocítil vzrušení, jaké ho zaplavilo při světlehnědé kobylce. A odmítal přistoupit k nim. Čekal stále, že jednou ucítí zas vůni své kobylky, své ženy. A ta nepřicházela. Muži, kteří jej ošetřovali, se stávali k němu netrpělivými a hrubými. Znovu a znovu se snažili přiměti ho, aby kryl jiné klisny. Když neměli úspěch, bili ho.

Pak nastalo podivné období, kdy Gidrana už ani nebrali k ranním vyjížďkám, kdy postávali v malé vzdálenosti od něho a dívali se a mluvili o něm. A pak přijel muž v zeleném

hubertusu a loveckém klobouku, prohlížel jej a znovu stáli všichni kolem něho a stále jen věnovali pozornost jemu. Bylo to hrozné.

A pak jednou jej vyvedli dozadu na zahradu a tam omámili a spoutali chvějící se zvíře a vyklestili je způsobem, který se jim zdál být nejvhodnější.

Povídka

Přivezli ji přímo ze závodní dráhy, po posledním úspěšném dostihu. Byla to první plnokrevná klisna, která přišla do hřebčína, a tak se všichni, kteří byli nablízku, seběhli, aby ji prohlédli. Byla ještě nervózní a rozechvělá po transportu. Obdivovali jsme její štíhlé suché nohy, výrazný kohoutek a délku její zádě. Když se uklidnila, strhli jí lehké závodní podkopy a vpustili do stáda. Opojena volností rozběhla se plnou rychlostí podél plotů, ohraničujících pastvinu a letěla krásným dlouhým cvalem, obíhala skupinu klisen, pasoucích se uprostřed, hřívá a ohon jí vlály a ona, neunavená a zdánlivě neunavitelná, řítila se s lehkostí kupředu, drny odletovaly pod jejími kopyty. Konečně se nabažila právě nabyté svobody, přešla do kroku a přiblížila se stádu. Avšak dvě klisny, pasoucí se na okraji hloučku, sklopily uši a odehnaly ji. Ještě několikrát se pokusila vmísit se mezi ostatní, ale nepřijaly ji. Pásla se tedy opodál, plachá a bezradná. Večer zahnali celé stádo z ohrady do společné stáje cestou mezi oplůtky, plnou zvířeného prachu.

A když nazítří otevřeli dveře stáje, přicházejíce k rannímu krmení, našli ji stát v koutě, daleko od ostatních, pokousanou a zraněnou údery kopyt, vyděšenou a třesoucí se.

Piseň o dívce

Tato dívka je mladá a svěží jako proutek.

Z její pleti vychází vůně jako z cukrářského krámu. Její ňadra jsou ostýchavá. Její pohled podoben pohledu štěňat nebo očím dětí, pijících z velkého hrnku.

Čistota jejího zevnějšku dává tušit čistotu její duše.

Já ve své neosobní a cudné smyslnosti obdivuji u ní nejvíce lehkost jejích pohybů, pružný a křehký dřík a prsty potřísněné inkoustem.

Nevinná Marie, anýzem vonící Marie!

Marie, vodičko čerstvá!

Pozorujte ji, jak prochází – krokem, jehož nevědomý půvab mne dojíhá – lukami, míříc k lesu. Jak se shýbá ke květině, jak trhá jahodu, kterou zahlédla těkajícím zrakem. Jak škádlí koncem proutku mravence, předstírajícího spěšnou a neodkladnou práci! Jak si tichounce prozpěvuje, jista, že ji nikdo neuslyší.

A tu – příliš náhle – objevuje se z houštiny chlap. Chlap, pobuda, tulák. (Tento příběh se udál v době pobudů.) Špinavý, dlouho nehozený, úsměv zpustlý, zuby zkažené, dech smr-

dutý, gesta divoká a pohled chlípný, ano: a pohled chlípný! A vy už tušíte (neboť není to prvá kniha, kterou čtete), jak ji ničema popadne hrubými prsty, tiskne její křehká ramínka, až se objevují pomněnky té bolesti, jak ji povalí, jak se trhá hedvábí pod drsným dotekem, jak dívka omdlévá studem, bolestí, hrůzou a bezmocností a jak se tulák zmocňuje jejího těla!

A borovice pohupují tiše a bezcitně svými korunami nad touto scénou.

Dívka úpí a pobuda chroptí. Pak se jeho tělo zachvěje a strne v milostné křeči. Jeho oči, pokryté jemnou blanou alkoholu, se zvrátí do nicoty a údy ochabnou.

A tu dívka, zdrcená jeho objetím, náhle se vzhopuje, pohybem šelmy se zakusuje do jeho hrdla, vzpíná se k němu, líbá jeho uslintané a zpěněné rty, zatíná nehty do jeho beder, pohybuje boky, lákajíc jej do nové milostné hry, sténá, líbá jeho špinavou šíji, vdechuje čpavou vůni jeho potu, tiskne pobudu k sobě a z jejího hrdla vycházejí zvuky ne nepodobné zvířecím.

Jaký mrak zakryje tento výjev, jež jsem měl odvahu popsat? Víím jaký: oblak mohutný, temně fialový, oblak sršící tmou a jiná dobrodiní na zemi, vdechující dychtivě vše, co zakrývá naše rány.

O Umění

90% lidí, kteří se zabývají uměním, jsou podvodníci.

Picasso

Stovky trubců vylétnou vzhůru, sledující svůj k nebi směřující cíl.

Jediný jej dosáhne.

Ostatní se vrací zpět, zbyteční a směšní, aby strávili zbytek svého života, nikomu nepotřebného, v čistém a ničím nezkaleném parazitismu, neztrácejíce však nic na své pýše a samolibosti.

Zima

(Žánrový obrázek)

Je to stará pěkná hospoda, v níž se vaří polévka z piva; hostinský má kníry z pivní pěny, jeho žena ukrývá v pokojíku za kuchyní spoustu pokakaných dětí. Okolo stavení běhají slepí zajíci. A sníh zcela podle vánočních povídek pokrývá krajinu. Blízko je zamrzlá tůň, posypaná rozbitými modrými hrnci. Až pod střechou svítí slabé světélko. Citlivé duše hledají v podkrovní světničce služebné děvče, rozplakané steskem; je tam však nejstarší synek hostinského: listuje ve špinavém atlasu, drbe se v nose a sní o tom, že se stane rozbíječem talířů v cirkuse.

Epitaf

Torzem zůstává monumentální dílo... Nedo-psána jest literárně-historická studie, v níž se snažil dokázat, že *Ryttře Smila* nenapsal Jaroslav Vrchlický, ale Karolina Světlá.

Jen několik neslušných vět, zachycených v rukopise, dává čtenáři tušit, kolik estetických hodnot skrýval v sobě proponovaný román *Chlupodravci*. A stěží asi nalezne se pokračovatel, který by se ujal započatého překladu stěžejního díla Tomáše Aquinského *De prděndi libri tres*, o němž se pochvalně zmiňuje Rabelais.

Ztracena je příručka *Tambuko aneb Porno-grafie pro každého*; jen názvy dalších knih připomínají doby minulé slávy: *Bez preservativu Saharou napříč*, *Kterak v dostavníku s milkou obcovati*, *aby spolucestující ničeho nepostřehli*, *Syfilitikem snadno a rychle aj*.

Nelítostný osud rázem přerušil úspěšně započatou literární dráhu v údobí nejplodnějším...

Úporná zácpa nedovolila autorovi dokončiti gigantickou práci, již si předsevzal.

Útěcha

Otevřte dveře
A co nás čeká
Jen propast času
A propast nelásky
Bezedno nicoty
Hluboký tón ticha
Ten nakonec
Tím se utěšuji

* * *

Pokojně oddal jsem se tichu
Děje plynou jako proud světelných reklam
Všechny pošetilosti světa
plynou jako světelné reklamy
do kanálu tmy

Oddal jsem se tichu
které mne hýčká
Dřímů jako plod v útrokách matky
naslouchaje vzdálenému bušení srdce

* * *

Píseň končí
Bůh řídí let poštovních holubů
Zalehni tedy do chladné trávy
Brzo je unaven Ahasver
Přilož studené prsty na mé spánky
Píseň končí

Na výstrahu budoucím
Odkážu malým pionýrům
Jako odstrašující příklad
Svůj rentgenový snímek

Viola d'amour

Červené víno
jež mne opíjí,
probouzí ve mně
melancholii.

Vzpomínám na tu,
jež mne už sotva zná.
Červené víno,
violo milostná!

Tak opíjím se
až všechno mizí v tmách.
Děšť na okenní římse
tančí jak na jehlách.

Rimbaud

Ono bezedné jitro vonělo prudce indickým
kořením.
Přístav se řítíl do uhýbající mlhy, probodené
sto dvaceti
pyšnými stěžni.
Ležel na chladných kamenech mola, levou
nohu spuštěnou
směrem k příboji.
Kalnými ranními závoji připlouval z dálky
Opilý koráb,
otáčeje se lehkomyšlně v rytmu vln, které nás
sice donesou
daleko, nikdy však tam, kde bychom našli to,
co hledáme.

* * *

Podzime
tys mne naučil své ryšavé moudrosti
Listí sladce tlí
Leklá rybka s bříškem oteklým
mlčí
Střeží své tajemství

Tajemství

Za skleněnou řekou, za sedmi cínovými potoky, na břehu diamantového moře, mezi starými horami, pokrytými kostrami borovic a orlů, je plyšový zámek. A v tom zámku, projdete-li dvanácti nádvořími, vystoupíte-li po hedvábných schodech a otevřete-li dveře, opatřené těžkými uzávěrami z hadích těl, je velká a světlá komnata, jejíž stěny jsou ozdobeny stříbrnými zvonky a jejíž okna propouštějí ustavičně dovnitř jazyky modrého plamene. A uprostřed komnaty je krásné, bohatě vyzdobené aquarium, stojící na pavoučích nožkách. A v aquariu je rybka, která mlčí.

Tábor

Komedianti odešli.

A v místě, kde byl jejich vozový tábor, bylo lze nalézt jen potrhané zbytky plakátů, válející se v nečistém ohništi, zbytky podezřelých jídel a malé, nešťastné štěně, ponechané úmyslně svému osudu.

Chodci přecházejí kolem zrychleným krokem a zesilují hlasy: chtějí uniknout zápachu, který krouží nad tábořištěm a rozčiluje je žalostné kňučení štěněte.

Konečně přicházejí děti, okukují tábor nejdříve z uctivé vzdálenosti, pak se nejzvědavější a nejodvážnější přiblíží a upozorují psíka: svolají ostatní, nasbírají kameny a za velkého hluku a za velké a vzácné zábavy ubíjejí štěně, které se potácí nejistě na slaboučkých nožkách a diví se, až do konce se diví svými malými důvěřivými očima.

Soupis majetku

Co mám?

Žízeň

Čestné dluhy

Otrhaný výtisk Verlaina

Několik prachnepříjemných vzpomínek

Náklonnost k jedné prsaté paní

Pevný úmysl stát se schizofrenikem

Dva alkoholické psy

Omrzlinu na levé noze

Omrzlinu na pravé noze

Není toho mnoho

Jsem nemovitý

Slevte mi z daně trápení!

Jsem chudý. Mám jen to, co jste mi dali.

Myš dobré naděje

„Slyš! Byla jednou jedna myš...“

Amundsen: Pohádky

Byla jednou jedna myš, ale myš tak mrňavá a slabounká, že ji všechny ostatní myši na potkání pohlavkovaly a že kočka, která vládla domem, jí jednou při náhodném setkání řekla, nedbale ji obracejíc packou: Tebe, ty dejchotko, si nechám, až budu mít dietu. Avšak v outlém těle myšky byl smělý a nezdolný duch a myš začala systematicky cvičit Kodymův systém dynamické rozpínavosti, žrala sauerkraut, neloupané ovoce, sýry a počala sílit a mohutnět až s podivem. Jednoho dne pak učinila poslední prověrku svých tělesných sil, zhluboka se nadýchla a vběhla do sklepa, kde byla kočka, a znásilnila ji tak rychle, že ta neměla čas říct ani: Jemine!

JEZTE SÝRY, OVOCE A ZELENINU!

* * *

Obklop mne ženami, Bože!
Mám rád jejich pohyby
jejich vůni
hebkost pleti
Jsem s nimi lehce šťasten

Jenom tu jednu
Tu jednu skryj

Aby zas neprocit
divoký holub v mém srdci

* * *

To hrozné ano
a to hrozné ne
a kdo je vysloví

Lodičky z papíru
plující v Botiči

Špinavý uličník
čůrá na ně
ze své nesmírné výše

Pravidlo

Rybka pluje sítinami, pronásleduje sluneční pa-
prsek, který pronikl klenbou vodních rostlin.

A v okamžiku, kdy jej dostihne a pohltí,
přestřihne velký bezcitný rak tenkou nit jejího
života.

* * *

Už dosti žertů!
Nelze-li nelze-li
Opakujte třikrát!
Nelzeli nelzeli
Smysl slov prchá rychle
Vůně ženy jež odešla
rychlým a půvabným krokem
nelzelinezeli
I to v co jsme věřili
prchá a mizí
mizí a prchá
a jenom vzpomínka
dráždící naše chřípí
ruší naši otrlost

Hymna

Překvapivě jako karetní kouzlo se rozevřel nový oblouk času a snad snad snad teď stále bude znít lehká, jasmínová jasmínová píseň, svěží a citrónová melodie, nepokrytá těžkou plstí, která hřeje a dusí. S klidným cinkáním cinkáním časových přeměn splynou staré slavnostní varhany bušící svou věčnou mírovou sloku.

A okamžiky štěstí, pomíjivé jako milostná sebeobrana, se rafinovanou lehkomyšlností rafinovanou lehkomyšlností prodlouží o několik zálibně kroužících vteřin.

A po pláži, pokryté kraby, kteří se rodí z uschlých kamenů a kteří zemřou, když na ně nepohlédnete, se bude kutálet kupředu skleněná kulička, ozdobená červenými červenými, modrými modrými a nezadržitelně oranžovými paprsky.

Pranostika

Podle vyprávění starých nastane den, kdy se slunce vynoří z oceánu mrtvé a zchladlé. V žalostném gestu bude se otáčet slábnoucí zeměkoule ve vibrujícím prostoru a tma se zakousne do země jako vzteklý pes. Jeden po druhém pochcípají zdivočelí človíčekové, syčící zimou, hrůzou a nenávistí.

A když někdy náhodný meteor ozáří na okamžik zemský povrch, uvidí bedlivý pozorovatel jenom aleje trosek a starého nešťastného anděla zabořeného do propasti.

Jeden z nesmrtelných

Každým krokem se proměňuje

Králík albín s červeným okem
Opilý hrbáč ještěrka
Kus hladké vnitřnosti
Knír slepený rajskou omáčkou
Spodky starého mládence

Předtím v podobě ředitele kabaretu
Dobře maskován

Stále jej potkávám
Usmívá se Miluje poesii
Schönggeist
Červené víno má mít teplotu místnosti,
v níž je pijete
(protože ZNAL ŽIVOT)
Stále jej potkávám
Vždy úspěšný úsměv
(protože SI TO UMĚL ZARÁDIT)
V neděli kráčel s mužem přítelkyně své ženy
Dámy šly vpředu tlačíce dětské kočárky
Měl hezký světlý oblek s kostkou

Fresko, říkával, vydrží dlouho,
nechcete si odpočinout, dámy?
(PŘÍJEMNÝ SPOLEČNÍK, protože)
když jeli do Černošic na výlet,
našel vždy dobré místo ve vlaku
Našel vždy dobré místo

Když zemřel
Kusy hlíny padaly na prázdnou rakev

Nikdo to nepoznal

Důstojný klid

Zakažte vodám
Bázní příjemně nevysvětlitelná
Slyšíte ten jemný, krajkový hlas
Někdo vás hladí starodávnou rukou
Vody v barvě magnetické střelky napínají svoji
hladinu na západ, na jih a k lesům, které vy-
růstají do mlčení tak smutného, že cítíte, jak
jejich vrcholky se pokrývají nenapodobitelně
melancholickým leskem magnetické střelky
A jemný krajkový hlas cinká o stěny ticha jako
srdce právě narozeného ptáčka.
Zakažte vodám

Zápisky docenta Františka N., CSc.

*Barboře Žižkové
s upřímným varováním*

V té hospodě je zadní lokál plný lesbiček a lapiduchů. Přední ostatně taky. Jen výjimečně se objeví několik drsně vyhlížejících mužů, v nichž by nezavševněný pozorovatel hledal námořníky vltavské flotily. Jsou to však pracovníci národního výboru.

Sedávám tiše v koutku a těsnopisem zaznamenávám útržky rozhovorů. Záznamy jsou tak dokonale zašifrovány, že sám nejsem 100 je rozluštit. Předávám je – mám tam známého – dešifrovacímu oddělení kontrarozvědky. Říkají, že to velice připomíná Purpurový kód, který používali Japonci za II. světové války.

Konzumace nápojů ve zmíněné putyce je stereotypní: lesbičky pijí rum, lapiduchové taky. Jen jednou došlo k památné výjimce, o níž se dodnes hovoří: jedna velice emancipovaná mužaťka požádala číšníka o Bloody Mary. Číšník, vzdělaný člověk, to považoval (právem, myslím) za osobní urážku a vrazil jí facu hodnou IV. cenové kategorie. Sociologický průzkum, který v té putyce provádíme, o této události nezanechal žádný záznam. Vzhledem k tomu,

že se zmíněná událost strhla před 27 lety, lze tuto výjimečnou epizodu považovat za neprůkaznou.

Neblahý docent, který mně, abstinentovi, zadal tento prokletý výzkumný úkol, ale budiž prokleta i má ješitnost, že jsem chtěl ke svému jménu připojit přízvisko „Docent“, aby si lidé, jak to činí dodnes, nemyslili, že jsem jen absolvent vokovické Sorbonny.

Nakonec jsem si jakž takž zvykl, a lesbičky na mne. Jsem tolerován i personálem původně rozhořčeným nad mou stereotypní objednávkou: Jednu sodu, prosím! Ovšem předtím jsem zkusil jak zvíře, než mne personál začal brát jako něco nepříjemného, ale nevyhnutelného – asi jako hemeroidy.

Tak tam jako hemeroid vyhledávám večer co večer, se dvěma lesbičkami si už tykám, jedna se jmenuje Marta, ta druhá nějak podobně.*

A už dvanáct let! Jen těch facek co jsem dostal, když se to tam pohádalo a popralo! Věru drazě zaplacená habilitační práce! A ještě se tam do mne daly blechy.

---

* Vzpomněl jsem si: taky Marta.

Největší problém pro mne je – k tomu mne můj docent stále nabádá – třídit pozorované dle tak zvané Škrdlantovy tabulky (jmenuje se Škrdlant), tj. na grampozitivní, gramnegativní, somnolentní, ambivalentní, skrofulozní, frustrované, deprivované, deprimované, sociálně nezařaditelné a ostatní.

Při vši snaze se mi dosud podařilo zařadit všechny mnou sledované subjekty pouze do poslední kategorie.

„Vědecká práce není peříčko!“ říkává Škrdlant.

To je jistě pravda, avšak dvojnásob to platí o psychologické sociologii (nesprávně se často říká: sociologická psychologie).

A ty noci, ty sny! Každé ráno se probouzím zpoceny, vyděšený, chvějí se mi ruce, hlava mi třestí, zadržávám v řeči a ještě dlouho po procitnutí mám pocit, že po mně lezou pavouci! V ústech mám nesympaticky, snídám kyselou okurku a nejistým krokem sestupuji ze schodů. V I. patře sousedka, která vždycky když zaslechne kroky, pootevře dveře, aby zjistila současnou sociologickou situaci, a říká: Dobrýtro doktore, to jsme to zas včera pěkně natáhli, co?

Přece jsem snad měl akceptovat druhou alternativu své vědecké práce: Profesionální

deformace u prepubertálních masturbantů a problematika jejich dalšího sociálního zařazení...

Cestou do ústavu pročítám své zápisky, výsledky své dvanáctileté práce:

^{1/} To je zas dneska počasí, dobře že jsme tady!

^{2/} Alice, pojď se se mnou vyčurat...

^{3/} Ještě dvakrát rum!

^{4/} Vezl jsem ho ze sálu a on mne kouzl do prstu...

^{5/} Už mi to tři dny nepřišlo... Eliško, že jsi byla zase neopatrná?

^{6/} Panstvo – končíme! (Viz též č. 24, 31, 48, 56)

^{7/} Platit! (Viz též č.13, 14, 18, 21, 47, 57)

a upadám do hluboké deprese. Kdo vlastně jsem? Co vlastně jsem? Kryptogenní dypso-man? Paradoxní ethylik? Paroxysmální schizofrenik? Latentní paranoik? Submisivní archeotyp? Diskutabilní debil? Suspektní bisexuál? Dyspeptický neurotik? Neurotický dyspeptik?
Maminko!!!

Ultima aneb Píseň o černém koni

Poslední sklenka dopita
poslední džbánek dopit
Smrt jede Rychlá Střelhitá
už slyším zvuk jejích kopyt

Černému koni na šíji
točí se černá hříva
a já už zvolna dopíjím
ten krátký čas co zbývá

A tak už brzy uvítám
tu jež se mne má chopit
Už slyším její kopyta
slyším zvuk jejích kopyt

Černému koni na čele
točí se černá hříva
a v poloprázdném kostele
panáček Amen zpívá

II.

**Gang
aneb
Smrt básníka
Novotného**

Jeho život zel před ním jako propast.

YEATS

*Schade, gnädiges Publikum!
Ich bin das letzte Judentheater.*

PÁNEK

„Bordely zrušili, alkoholismus trestají, kouření nám zošklivují doktoři; tak už nám zbývá jen ten socialismus,“ meditoval Botrys, kolébaje se v houpacím křesle. Pokojně pokuřoval z dýmky a vypouštěl obláčky dýmu směrem k Sieně Pálené.

„Zapomínáte na násilné smilstvo,“ podotkla jeho společnice.

„Naopak, právě na ně myslím,“ odpověděl Botrys, vrhaje na ni slavnostní pohled.

Siena si nalila hnědou tekutinu z láhve, která stála na stolku: Botrys je docela pěkné jméno. Pak nastalo ticho, rušené jen strašlivým rámusem dechové hudby, kterou vysílal rozhlas. Oba oddali se cele tomuto požitku, který je vyhrazen znalcům.

„Potřebovala bych si zatelefonovat. Proč tu nemáte telefon?“

„Nemám telefon, ledničku, auto a dokonce ani televizor. Žiji prokazatelně nečeskoslovenským způsobem života.“

„Stoupáte v mých očích, vzácná bytosti. Kdybyste nebyl takového komického zevnějšku... Nehledě k tomu, že vaše *métier* – spisovatel humoristických románů – jak jsem se dočetla v denním tisku – mi ani trochu neimponuje, a kdybych nepila právě váš botrys...“ věta se ztratila v lehké gestikulaci a ve výsměšném pohledu umně přimhouřených očí.

Tu řekl Botrys dotčeně: „Nejsem to, co jste řekla. Jsem filmový spisovatel, nebo, chcete-li a je-li to vašemu odpornému snobismu přijatelnější, scenárista.“

„Nikdy jsem neviděla film, ozdobený vašim opojným jménem,“ namítla.

„To je pravda,“ začal Botrys, ale vtom se otevřely dveře, zaznělo chroustání rumových pralinek a dovnitř vkročila pavoučím, nejistým krokem donquijotská postava, ukončená dvojicí vykulených očí skrytých za tlustými skly.

„Můj přítel básník Jan Erazim Novotný,“ pronesl obřadně Botrys, nevstáváje z houpacího křesla.

„Mistře (Siena vstala, udělala ozdobné pukry), vy jste tak podobný Máchovi...“

Návštěvník nereagoval na tuto lichotivou invektivu a sedl si beze slova ke stolku, ozdobenému lahví.

Uplynulo několik slabomyslných vět, které mezi sebou vyměňují lidé bezprostředně po svém vzájemném představení. Pak se Siena zeptala: „A povězte, Maestro, jakou poesii vlastně pěstujete? Elegické distichon?“

„Uhodla jste, krásná neznámá. Ale, dovolí-li Botrys, abych zneužívaje starého přátelství, si ještě nalil, povím na sebe všechno. Věnuji se nyní pouze a výhradně básnictví neslušnému. Jsem také zakladatelem a – bohu budiž žalováno – jediným členem PO~PO Clubu, spolku to pěstujícího a podporujícího pornografickou poesii. Inspirací pro mne jsou nápisy na veřejných záchodcích, písničky z pajzlů a jiné podobné zdroje lidového mudrosloví. Nejkrásnější verše a rýmy (ano, rýmy! neboť jsem také obnovitelem rýmů! Poetisté konec konců nebyli zcela daleci pravdy, hledali-li v rýmu podstatu poesie!) – tedy nejkrásnější verše jsou často ukryty v puchu klozetů, na stěnách ozdobených symbolickými kresbami sexuálních aktů. Řekněte sama, jak se vám líbí...“

„To je ale Shakespeare!“ protestovala Siena.

„...třeba tento verš,“ pokračoval nerušené Erazim:

„Mrtvý
prd ví.“

„To je božské,“ vydechla Siena Pálená.

„Nebo:

Moucha mouše
prdel kouše.“

„To že je lidová poesie,“ podivil se Botrys, „to je přece z té knihy profesora Komárka *Milování v přírodě*.“

Jan Erazim Novotný se odmlčel, čekaje na účinek svých slov. Nikterak nereagoval na komentáře svých společníků, jist si svou pravdou. Podobal se v tom různým prostým geniům, jež dějiny znají a kteří po smrti jsou oceněni jako géniové nebo jako blbci.

„Publikujete často?“ dorážela Siena.

„Vždy je dobré psát, vždycky je špatné publikovat.“ To řekl Hemingway.“

„90 % lidí, kteří se zabývají uměním, jsou podvodníci.“ To zase řekl Picasso. Ale raději, povězte, na čem teď pracujete.“ Seděla pohodlně v hlubokém křesle a oči jí svítily jako zlomyslnému skřítkovi.

„Pokouším se nyní o nový útvar, pornografické drama ve verších. Myslím, že nic podob-

ného dosud nikdo nenapsal. Pracovní, prozaický název je *Romeo a Julie*. Je to moderní travestie na známý motiv. Ale je to hrozná práce, mám dosud jen začátek prologu a pak první verše z prvního dějství. Jsem však odhodlán strávit s tím třeba roky, ale bude to mé životní dílo.“

„Jediné dílo věky přetrvá,
to moje, které stvořím teprva,“
recitovala tiše Siena.

„Zarecituj nějakou ukázkou,“ žádal spěšně Botrys, který zpozoroval, že básník se už začíná urážet.

Erazim se okamžitě uklidnil, zamrkal, několikrát polkl naprázdno a začal procítěně:

„Blíže Mělnického Vtelna
stála státní spořitelna.

Tvary měla nezvyklé
jak by ji sochal sám Paul Klee...“

„tak začíná prolog,“ řekl trochu zahanbeně, „dál to nemám. Pak je první dějství.“

Znovu se vzrušil a recitoval:

„Romeo: Přicházím od lip.

V nose mám polyp.

Julie: Prdel mi polib!““

„Bravo!“ zařvala Siena Pálená.

„Julie: A tos chtěl jít ty Lazare se mnou do šambr separé?!

Romeo: (stranou)
Než se trochu přičísla udělal jsem tři čísla s její panskou – mladou šlechticnou dánskou.“

„Ať žije Jan Erazim Novotný, největší pornografický básník český!“ zvolala mladá, velmi pobavená žena a básník se potěšeně zavrtěl na židli. Rozpačitě se zašklebil a navrhl:

„Tak já bych skočil ještě pro jednu láhev.“

„A to musíte hned od rána takhle silně šampanizovat!??“

„A kdy mám pít? Večer? Když na to není vidět?!“ ohradil se dotčeně básník, energicky vstal a měl se k odchodu. Těsně u dveří se však zarazil, zrozpáčitě, obrátil se k Botrysovi a řekl: „Mám nový text.“

„Omluvte nás na okamžik,“ Botrys také vstal a oba zmizeli na zcela krátkou chvilku v před-síni. Pak bylo slyšet dupání Erazima po dřevěných schodech a Botrys se vrátil do místnosti.

„Váš přítel je okouzlující muž,“ pravila taktně Siena.

„Opravdu se vám líbil?“ Botrys byl potěšen.

Byl velice hrdý na svůj objev. A skutečně – Erazim byl jeho objev.

„Povězte mi, než se vrátí (a to nebude, jak se mi zdá, tak dlouho trvat, soudě podle toho, s jakým kvaltem a tumlováním letěl pro pití), z čeho žije v dnešních dobách tak originelní umělec. Pochybuji, že by oficielní činitelé měli to pravé porozumění pro jeho poesii. Prostou dedukcí lze poznat, že není zaměstnán, když se může u vás účastnit vašich dopoledních sedánek. (Nebo má se to nazývat ‚Lever du Roi‘?) Mimochodem, již Oscar Wilde...“

„Zval své přátele na snídaně. Jste nepřjemně informovaná. Přesto snad uznáte, že je to rozhodně lepší než ty obligátní večírky. Ranní posezení s přáteli má svůj půvab, jež je těžko definovat.“

„Hlavně je to originelní.“

Botrys přijímal ustavičné pořouchlé narážky své návštěvnice velice klidně. Věděl, jak se hra hraje, jakou kdo má roli, a nakonec i věděl, jaké bude poslední dějství.

„Jan Erazim skutečně není zaměstnán. Sice nějakou dobu byl...“

„Jako co?“

„Jako dramaturg loutkového divadla, pak ale se dostal do důchodu.“

„V jeho věku?“

„Ano. Erazim je pacient všeho lékařství. Jeho kvílení je mocné. Jeho figura i fyziognomie hodně napomáhaly nesnadnému úkolu...“

„Jehož se podjal.“

„Správně, jehož se podjal. Vidím, že jste dělala neobyčejně poctivě obecnou školu.“

„Ten důchod ovšem musí být po čertech malý, spíš důchodek, ne?“

„Jistě. Činí také nejmenší díl z jeho prebend a obročí. Má dále jednoho tuzexového strýčka. Někdy také spolu píšeme písňové texty. Uplatňují se pouze pod mým jménem, Erazim považuje tuto svou činnost za profanaci čistého umění...“

Siena Pálená se pobaveně rozesmála: „Teď už dokonale rozumím scéně, která se odehrála před jeho odchodem. On vám předá text, který sesmolil, vy mu zaplatíte, a pak pod svým opojným jménem jej někde uplatníte. Společně pak asi jen vypijete ten alkohol, co přinese...“

„Někdy se to uplatňuje jen velmi těžko. Kdybych neměl tolik známých... Umíte si představit, co všechno je Erazim schopen napsat!“

„Přečtěte, co vám tedy teď předal!“

Botrys rozbil ušmudlaný papírek, na pět-krát přeložený a četl trochu nejistým hlasem:

„Zde vizme samouka
jak třese se mu ruka
a přesto stříhá kluka
dohola.

Samouk pokoj nedá
teď ruku s břitvou zvedá
a s židle padá bledá
mrtvola.“

To je všechno. Takhle to vyznívá patrně úplně pitomě, ale najde-li se k tomu šikovný muzikant, může to dopadnout docela dobře.“

„Většinu textů k tanečním písňím lidi ani pořádně neposlouchají, a když se jim líbí melodie, odpustí textu všechno.“

„Přesně tak. A není to tak nevýnosné, jak by se snad někomu zdálo. Nuže, abych pokračoval: hlavním pramenem obživy mého přítele je jeho přítelkyně Šeredka. Miluje jej velice, obdivuje jeho umění a stará se o něho.“

„Za starých dobrých časů se v takovém případě říkalo, že si ho vydržuje.“

„Správně. Teď už se ten výraz málo používá.“

Tu náhle přestalo Sienu bavit se vyptáváním na Šeredku, na Erazima, zmlkla a pozorovala

netečně obličej svého hostitele, rozmazaný kouřem dýmky. Příliš jsem mu neukřivdila, pomyslela si, je opravdu trochu komický. Kulatý obličej měkkých rysů (hovno, rozjeté saněmi), zakončený lysinou, pokrytou jen řídkými světlými chloupky, si dodával důstojnost jen brýlemi se silnými černými obroučkami, nezbytným znakem intelektuálů té doby.

Botrys, sleduje její pohled, zmalomyslněl a nepokoušel se o další konverzaci. Nuda, podobná lehké nevolnosti, vkroužila do místnosti.

Bylo deset hodin dopoledne. Šláfrok líně vstal, pomalu se umyl, oblékl a uvařil si snídani a důstojným krokem odcházel z domu. V přízemí se střetl se správcovou, starou babkou, která po starobylém zvyku se pohybovala po domě výhradně jen se smetákem nebo hadrem v ruce.

„Dobrého jitra přeji, sestro,“ zašveholil.

„Dobrý poledne, milospane,“ odpověděla.

„Nemáte dojem, že bude brzo konec světa?“ otázal se Šláfrok se smrtelně vážnou tváří.

„Jistotně, milospane. Dyk já už do toho taky dělám.“

„Ale sami dva to nespravíme. To abychom byli aspoň tři, čtyři...“

„Tak, tak, milospane...“

A Šláfrok odcházel vážným krokem na guláš k ‚Nimrodovi‘.

V potouchlé a obyčejné hospůdce ‚U Nimroda‘ seděl inženýr Fugas, scenárista výstav, s Šeredkou, pil černou kávu a přemýšlel, jak utlouci dopoledne, pak odpoledne a pak večer. Šeredka neposkytovala dostatečný druh zábavy. Herci z blízkého divadla, kteří sem chodívali, se ještě neobjevovali a obvyklá parta se také, jak se zdá, zdržela.

„Obyčejně tu bývá už v deset,“ pravila nešťastně.

Pozor, tyhle tlusté ženské mají hned pláč na krajíčku! pomyslel si zděšeně Fugas.

„A jak mi lhal, když se o mne ucházel: Není lepšího manžela nad alkoholika. Není-li doma, nemusíš ho nikde hledat. Je vždycky v nejbližší hospodě. A co je blíž od Ocelovy ulice než Nimrod. A taky říkal, že alkoholik má zpomalený reflexy, že nestačí uhnout. Hodíš

hrnec, říkal, a máš jistotu, že trefíš. Taky to není pravda.“ Byla nešťastna.

Naproti nim seděl muž s těžkými rysy stárlého pijáka a občas zahučel jako americká kamna. Nemotorně se snažil navazovat hovor, ale vprostřed věty sám uznával tuto věc za marnou, přestal a civěl do své kávy s rumem. A po chvíli zase začal těžce: „A poslyšte, co vy tomu říkáte, že...“ a pak zase se vzdal.

Specifické pachy dopolední hospody depri-movaly smysly hostů. Podezřelé obličej se objevovaly ve dveřích, obhlédly lokál a Šeredka si poručila guláš s dvojitým knedlíkem.

—

Botrys a Šláfrok chodili do jedné třídy klasického gymnasia – je to mizerných dvacet let. Šláfrok od sexty nemluvil o ničem jiném než o divadle. Botrys nemluvil o ničem. Byl jedním z nenápadných studentů, kteří v ničem nevynikali, ničím pozoruhodným nebo odsouzeníhodným se nezabývali. Profesori za osm let si s bídou pamatovali jejich jména a obličej. Po maturitě umístil se Šláfrok obratně v jakémsi malém, poloamatérském diva-

dle, kterých bylo za války v Praze pomalu víc než hospod. Stoje na štaflích, umístěných na rampě, recitoval Omara Chajjáma, metal kozelce v Mahenových hrách, skákal s balkonu hlediště doprostřed scény a snil o Hamletovi, černém a bledém, pohybujícím se vážně na kolečkových bruslích po jevišti. Po letech zbyla z toho všeho jen jistota projevu a pohybu před obecenstvem a otrlost a skepse našly mu po dvaceti letech místo konferenciéra, zaměstnání, které mu dovolovalo velké orgie spánku, nezávislost na výstředních choutkách režisérů, slušný příjem a poskytovalo velkou spoustu volného času. Jeho domácí příprava, kterou provozoval ostatně jen velice zřídka, spočívala ve studiu starých ročníků Humoristických listů, Trnu, Kvítka a podobných pramenů. Černý a bledý Hamlet značně ztloustl a opatroval s mateřskou péčí své ledvinové kamínky.

Historie Botrysova byla trochu podivuhodná. Po maturitě vstoupil z nedostatku fantazie a určitějšího zájmu na jazykovou školu, kde se zdokonaloval ve své středoškolské angličtině. Přitom mu jednou padla do rukou jakási kniha pana Wodehousea, kterou si začal pomalu číst. Četla se mu snadno, a když zjistil, že kniha ne-

byla dosud přeložena do češtiny, napadlo ho, že by mohl pořídit překlad a snad ho někde a někdy uplatnit. V průběhu této práce zjistil, že to není přece jen tak jednoduché. Kniha obsahovala například hodně výrazů, které ani v nejtlustších slovnících nebyly. Rozhodl se tedy přeložit román volně. Pak slevil ještě víc a představoval si podtitulek: Dle námětu... sepsal... Přirozeným důsledkem tohoto vývoje pak bylo, že nahradil anglická jména českými, název změnil na *Bláznivá sestřenice* a začal hledat nakladatele. O humoristické romány je vždy o něco větší zájem než o předsokratovskou filosofii, a tak se dobrá věc podařila a Botrys se stal úspěšným humoristou. Uzavřel smlouvu s jistým filmovým podnikatelem na zfilmování své knihy, vymínil si spoluúčasť na scénáři a začal – jak se tehdy říkalo – ‚dělat do filmu‘. Film byl skutečně v předvečer konce války dokončen, ale na plátna kin se už nedostal. V porevolučním entusiasmu nebylo na *Bláznivou sestřenici* ani pomyslení, filmový podnikatel zmizel, jeho archiv byl převzat Státním filmem a film už nebyl nikdy nalezen. Dodnes Botrys neví, odnesl-li dopálený producent *Sestřenici* někam do Švýcar, nebo zda nějaká revoluční komise film zničila ve sprá-

vedlivém rozhořčení nad jeho naprostou bezideovostí.

Nicméně – počinek byl učiněn a s Botrysem se ve filmu počítalo. Vědělo se, že napsal námět, který byl realizován, že napsal scénář: skutečnost, že nikdo jeho film neviděl, vůbec nevadila. Experti předstírali, že film znají, le-dabyle mluvili o jeho přednostech a slabinách a Botrys se stal touto hrou náhod známější ve filmovém světě, než kdyby napsal opravdu úspěšný námět. A od té doby psal náměty, filmové povídky, synopse a scénáře, něco na objednávku, něco jen tak. Hra náhod pokračovala: žádný film nebyl natočen kromě jednoho, který byl okamžitě ještě před premiérou stažen; vždy se vyskytly námitky – buď zase z bezideovosti, z přikrašlování skutečnosti, v jiném zase bylo uvědomělého dělnictva málo, v druhém zase moc, pokaždé v průběhu schvalovacích komisí (s výjimkou toho jednoho, který byl natočen, ale stažen) se věc zabrzdila a začlo se znovu. Brzy tomu Botrys přivykl, a protože honoráře byly parádní, nevadilo mu pranic, že jeho náměty nejsou realizovány. Nebyl vůbec ctižádnostivý a pokojně se vyrovnal s novou situací. Ba, dalo by se říci, že si v ní liboval. Neměl trápení s kritiky, nebyl předmětem

závisti a pomluv svých úspěšnějších kolegů, žil v jakési zvláštní imunitě, oddělen svou zdánlivou neúspěšností od drsného a zákeřného světa jako součástka uložená ve vrstvě oleje od možnosti poškození a zevních vlivů. Přistihoval se dokonce někdy, že podvědomě vpašoval do dosud nezávadného námětu podezřelou osobu, která skýtala předpoklad, že bude příčinou zamítnutí v některé instanci.

Byl-li zprvu překvapen, potom okouzlen svým postavením, dnes mu to připadalo všecko docela v pořádku. Osmělil se a zdramatizoval *Bláznivou sestřenicí* a nabídl ji menšímu divadlu. Hra měla slušný kasovní úspěch a vynesla mu nové vydání knihy. To už bylo v šedesátých letech a kritický metr měl vlivem změněných poměrů nanejvýš pětapadesát centimetrů: kniha prošla bez nejmenších námitek. Na záložce knihy psal nakladatelský redaktor: „Nová kniha známého spisovatele humoristických románů...“

V poslední době začal Botrys s písňovými texty. Náhodný nápad mu přinesl uznání, a když se podařilo získat Erazima ke spolupráci, zvyšoval příjemně a pohodlně své příjmy.

Dávno již získal ateliér na Malé Straně, této vytoužené metě módních umělců. Stavěli-li

dříve boháči vily na Hanspaulce, bylo teď moderní mít byt v starých ulicích Menšího Města Pražského. Dnešní prominenti dávali přednost snobismu před pohodlím.

—

Botrys stál se svými přáteli před domem.

„Pojďme pěšky,“ navrhol Erazim, „pražské tramway patří mezi prostředky hromadného ničení.“

„To je přece jen trochu daleko... Pojďme taxíkem.“

„Samozřejmě,“ zasmál se Erazim, „dneska bohémové jezdí taxíky...“

„Jste trochu romantický, Mistře,“ pravila Siena vážně. „Přece nechcete, abych provozovala turistiku po Praze. Kromě toho je už trochu pozdě...“

Černá limuzína se neslušně pohybovala po vozovce. Botrys vztáhl ruku.

—

„Jediné, co mám na automobilech rád,“ pokračoval Jan Erazim Novotný, „jsou olejové skvrny na mokřém asfaltu. V noci, samozřej-

mě. Jejich duhové barvy, osvětlené plynovou lampou...“

To už vcházeli k ‚Nimrodovi‘.

Šláfrok studoval s nesmírnou pečlivostí jídelní lístek, inž. Fugas míchal svou vychladlou černou kávu a Šeredka těkala očima jako slepice.

Bylo (bilo) už poledne, hospoda byla plná hostů a její druhořadé zápachy zbavovaly jemnocitnější návštěvníky chuti k jídlu. Šeredka uviděla Erazima a smutek zmizel z její tváře.

Po obědě odešli na černou kávu do malé kavárničky v Žitné ulici.

„Cigareta, černá káva a koňak jsou jediným důstojným zakončením oběda,“ tvrdil Fugas, „a černá káva se nesmí nikdy pít v místnosti, kde se obědvalo.“

Šláfrok byl mrzutý, neboť byl tak zbaven možnosti vypít tři čtyři sklenice plzeňského, které zase v jeho představě představovaly správné dovršení poledního požitku. Připisoval plzeňskému pivu zázračné léčebné účinky. „Jednou, až medicína vyroste ze svých šarlatánských plínek, budou zřízeny v Plzni veliké mezinárodní lázně, které obohatí národní důchod. Představte si hosty, důstojně se prochá-

zející s ozdobným tuplákem v ruce, všechno už po ránu nalíznuté...“

„Kolonáda plná veřejných záchodků... Bádegasti s rozepjatými poklopci... Obligátní maharadža, jemuž na promenádě padají ledvinové kamínky ze širokých kalhot...“ pokračoval Botrys.

Šláfrok, dojat, že nachází porozumění, se nadšeně pohnul a zakymácel.

„Ono by se toho mělo zřídit víc,“ přerušil je Fugas. „Uvažovali jste někdy o nespravedlivém údělu mužů, kteří pozbyli, podobně jako já, zubů a vlasů v průběhu těchto horoucích let, a jak jsou handicapováni v navazování známostí s děvčaty proti těm protivným výjimečným jedincům, kteří nebyli tak postiženi? Nebyla zde na místě nějaká nivelizace? Podal bych návrh na odzubení a odvlasení dospělých mužů...“

„Založit ‚ODZUBANEUM‘!“

„Státní úřad pro devlasizaci!“

Šeredka tiskla pod stolem Erazimovi ruku: „Ty už bys také měl jít k zubaři, říkáš jsem ti to už tolikrát.“

Básník jen vztekle usykl. Nebylo něžnějšího a pozornějšího milence, když byl s Šeredkou sám. Byl jí za mnoho vděčen. Nejvíce snad za

to, že už nebyl odkázán na bezcílné procházky za určitých večerů, kdy hledal marně neurčitý erotický příslib v očích protijdoucích žen, kdy postával s podivnými myšlenkami před výkladními skříněmi s ortopedickými potřebami a nakonec vždy skončil v nějaké putyce, kde se snažil štípnout servírku do zadnice. Ale ve společnosti se za Šeredku náramně styděl a snašel ji pouze, když byla zticha.

Botrys předešel hádce: „Myslím, že nejsi natolik zdrav, aby ses mohl svěřit do péče našeho zdravotnictví. Abys vydržel nekonečné hodiny postávat či posedávat v odporně vyhlížejících čekárnách, abys snesl chování personálu, které je směsí chování uklízeček a poddůstojníků z povolání. Nejsi dost vytrvalý, abys postupoval od praktického lékaře k odbornému, od odborného na rentgen, z rentgenu zpátky ke specialistovi a od specialisty zpátky k svému příslušnému obvodnímu. Taková věc si vyžádá muže ocelových nervů a pevného zdraví. Dále ti chybí ta pravá křesťanská pokora, s níž je třeba snést vytržení tří čtyř zdravých zubů, než se dostanou na ten pravý.“

„Ano,“ potvrzoval Šláfrok, „jsi na tento úkol příliš neduživý. Ostatně, zrovna nedávno

jsem uvažoval o tvém špatném zdraví a napadlo mi, že by se krásně mohlo stát, že bys, jak se říká, škytnul, prdnul a to bylo jeho poslední slovo. A svět by o tobě nevěděl. Proto jsem pro všechny případy napsal do foroty nekrolog o tobě, který vám vzápětí přečtu a předložím ke schválení.“

Vytáhl z kapsy jakési lejtstro a začal:

„Za básníkem Janem Erazimem Novotným...“

Torzem zůstává monumentální dílo...

Nedopsána je literárně-historická studie, v níž se snažil dokázat, že *Rytíře Smila* napsal Jaroslav Vrchlický, ale Karolina Světlá.

Jen několik neslušných vět, zachycených v rukopise, dává čtenáři tušit, kolik estetických hodnot skrýval v sobě proponovaný román *Chlupodravci*. A stěží asi nalezne se pokračovatel, který by se ujal překladu stěžejního díla Tomáše Aquinského *De prdění libri tres*, o němž se pochvalně zmiňuje Rabelais.

Ztracena je příručka *Tambuko aneb Pornografie pro každého*, jen názvy dalších knih připomínají doby minulé slávy: *Bez preservativu Saharou napříč*, *Kterak v dostavníku s mlkou obcovati, aby spolucestující ničeho nepostřehli*, *Syfilitekem snadno a rychle* aj.

Nelítostný Osud rázem přerušil úspěšně započatou literární dráhu v údobí nejpłodnějším...

Úporná zácpa nedovolila autorovi dokončiti gigantickou práci, již si předsevzal.“

„Vidím,“ šeptala Siena Botrysovi, „že kdybyste toho Erazima neměli, tak byste si ho museli vymyslet...“

Inženýr Fugas se naklonil přes stůl a řekl Botrysovi: „Budu teď dělat výstavu na Malé Straně. Napadlo mi, že bychom si pro tu dobu mohli vyměnit byty, abych to neměl tak daleko. Co ty na to?“

Botrys sáhl do kapsy a hodil na stůl svazek klíčů. Fugas děkovně pokývl a podal mu svoje. Siena sledovala oba obdivným zrakem.

„Co to má být za výstavu,“ zajímala se Šeredka.

„Ale, něco o správné výživě. Sýry, zelenina, ovoce... však to znáte. Teď mne něco napadá... Erazime, napiš mi pro tu výstavu něco.“

„Co by to mělo být? Nějaký slogan?“

„To ne. Já nevím, přesně co... ty už na to přijdeš.“

—

Erazim stál za Šláfrokem na záchodě přímo pod nápisem *Servít je vůl* a povídal si s ním. Bylo to jeho oblíbené místo k důvěrným rozhovorům.

„Tak co jí říkáš,“ dorážel Erazim.

„Ach bože, takových běhá po Praze. Blond, černé doplňky... Ostatně já ji znám. Před lety, když jsem býval u Oblastního...“

„Ona je herečka?“

„Kdepak. Taková lepší kurvička to je. Tenkrát žila s řiditelem a brala plat za návrhy kostýmů. Teď dělá něco podobného u filmu. Přeložila si správně do češtiny anglické úsloví: ‚To the right man on the right place‘ – spí vždycky s tím pravým mužem. Může být, že ji v Propagfilmu občas nechají přejít před kamerou...“

„Nechci tomu všemu věřit. Mně se hrozně líbí. Určitě má krásnou duši. Měl jsi vidět, jak citlivě reagovala...“

„Blbost,“ přerušil jej Šláfrok, „ženy mají místo duše ovariální cysty.“

„Řeknu jí, že teď dělám něco pro film...“ přemýšlel Erazim.

„To už je lepší. Ženám se musí lhát, jinak se s nimi vůbec nedorozumíš. Kolik je ti let?“

„Třicet osm.“

„Tak už brzo budeš mít od takovýchto starostí pokoj. Nejdeálnější údobí erotického života pro muže je mezi čtyřicítkou a padesátkou. Člověk je chráněn před nerozvážnostmi mládí i proti ponurým pošetilostem druhé mízy. Může, ale nemusí.“

„Tak vy jste u filmu?“ vydechla Šeredka obdivně.

„Ale jen takové malé role,“ odpověděla skromně Siena Pálená.

Botrys učinil odmítavý posunek: „Cožpak nevíte, co napsal Stanislavskij? ‚Nejsou malé role, jsou jen malé gáže...‘“

Vycházeli z kavárny.

„Pojďme na večeri do Rotisky,“ navrhovala Šeredka.

Šli pomalu Žitnou ulicí. Fugas přesvědčoval Erazima o pravdivosti hesla ‚Máme-li málo peněz, musíme začít ihned více utrácet‘:

„Šetrnost v takových dobách vůbec není na místě. Uskrovňuješ se, hlady až šilháš, a nakonec stejně nevyjdeš. Začneš-li ihned divoce utrácet, jseš ještě týden úplně bez peněz a tato

situace tě přinutí něco provést. Buď si vypůjčíš, nebo něco prodáš, v nejhorším případě přijmeš nějakou práci, v každém případě se brzo zbavíš bezpeněží...“

Nastával dusivý pražský soumrak, těžká špinavá duchna klesala pomalu do ulic. Lampář podoben provazochodci přecházel obratně s dlouhou dřevěnou tyčí od jedné svítilny ke druhé.

Kamelot se přiblížil se skupince, nabízejí zbylé výtisky Večerní Prahy.

„Nic nečteme, všechno si sami vymejšíme,“ pravil odmítavě Šláfrok.

„Na příklad?“ pravila vyzývavě Siena Pálená.

Šláfrok se rozhlédl vyzývavě kolem. „Na příklad objasním vám správnou etymologii názvu této ulice. Historikové se druhdy bláhově domnívali, že se jmenuje Štěpánská podle kostela svatého Štěpána. Pravda je jiná: těsně před bitvou u Lipan shromáždil zde Prokop Veliký svá vojska a měl k nim speech, v němž mimo jiné řekl: ‚...ještě Pánská jednota nezvítězila...‘ A teď se musím s vámi rozloučit, jdu do kšeftu.“

„Přijď potom někam za námi.“

„Budete v Těčku?“

„Budeme trávit kulturní večer u Erazima.“

„Koupím lahvičku něčeho dobrého,“ lálala Šeredka.

„Tak platí. Po představení přijdu.“

Zbytek přátel se ubíral dále. Siena Pálená se ptala na dnešní Šláfrokovo vystoupení. Erazim místo odpovědi začal vyvolávat:

„Bimbo a Jumbo – dva ortopedi...“

Mistr Šláfrok se svými cvičenými hemeroidy...

4 Břevnov – přízemní navigace...

Donatello – hudební faun...

Tartini a Fellini...

Umělecká cochonnerie...“

Botrys se snažil rychle něco vymyslet, ale nedařilo se mu. Šeredka se náhle vynořila z lahůdkářství s náručí plnou balíčků a lahví.

—

Erazimův příbytek pozůstával z jedné místnosti, která byla kretonovým závěsem rozdělena na dvě nestejně velké části: na větší, obytnou, a na kuchyňský kout, který skrýval plynový vaříč a haldu nemytého nádobí.

Stěny byly pokryté nápisy, zhotovenými pomocí dětské tiskárničky. Siena postupovala pomalu podle stěn a četla:

*Lepší husa pečená
nežli slečna svlečená*¹

*Alkohol v malých dávkách neškodí ani
v největším množství*²

*Durst ist schlimmer als Heimweh*³

*Kdo nežil před revolucí, neví, jak sladký je
život*⁴

*Obžerství a násilné smilstvo je počátkem
všech nepravostí*⁵

*Čas utíká jako jelen
jenž byl do prdele střelen
Sotvas zbavil pannu věnce
už je tady impotence*⁶

¹ Brillat-Savarin

² M. D. Rettigová

³ Ovidius

⁴ V. I. Lenin

⁵ Fr. Bidlo

⁶ Šimon Lomnický z Budče

*Každý dobrý skutek bývá následován
zaslouženým trestem*⁷

*Byl sokol pluje v hrdé výši své
od sovy myšilovky uklován...*⁸

*Kdo prdí a smrdí, zdraví si tvrdí*⁹

Na stěně visel rozměrný obraz *Žena stížená menstruačí prosí knížete Ruprechta o milost pro svého syna Jaška* – rané dílo Josefa Hlinomaze.

Mezitím, co si Siena prohlížela výzdobu pokoje, připravil Erazim rychle další nápis a podal jej slavnostně Sieně, aby – jako zvláštní poctu – sama provedla otištění. Vybrala vhodné místo a objevil se nápis: *Ženy mají místo duše ovariální cysty*.

Mezitím Šeredka horlivě chystala chlebičky, vymývala sklenice a Fugas vyťahoval zátky z lahví. Fugas byl z těch podivuhodných jedin-

---

⁷ Ep. sv. Pavla Korintským

⁸ Miroslav Tyrš

⁹ Hippokrates
(vysv. autorovy)

ců, kteří rádi pijí a nemá to na ně žádné nepříznivé účinky. Nikdo jej nikdy neviděl opilého, po desáté skleničce byl stejně roztomilý, jako když si naléval prvou. Naproti tomu Botrys (což ovšem málokdo věděl) alkohol vlastně nesnášel. Dříve protrpěl mnoho děsných kocovin, až právě Fugas, jemuž se svěřil, mu poradil: Abys nepil vůbec, to bys mezi svými neobstál. Ale pij málo a jen dobré věci. A Botrys si vymyslel svůj nápoj, kamufloval jej svou zdánlivě speciální oblibou, a nyní nejen že přečkával beztrestně velké a slavné flámy, ale dokonce požíval úcty mnoha svých známých, kteří považovali jeho zálibu v jediném druhu alkoholu za cosi výlučného, vznešeného a originelního.

Šláfrok byl ctitel plzeňského a ostatní pil jen tak s ostatními. Jediný, kdo byl pijan, byl Erazim. Měl romantickou zálibu v červeném víně, které považoval za historicky dokázaný zdroj inspirace, a při každé příležitosti se vždy opil co možno nejvíce. Měl za to, že to patří mezi základní znaky bohémství.

„Řekněte mi, vy byste to přece mohl vědět, proč v restauraci vrchní vždy okamžitě odejde, když mu řeknete, že chcete platit,“ ptala se Še-

redka Fugase, majíc ještě na mysli čerstvý zážitek z Rotisserie.

„Často jsem o tom přemýšlel a snažil se vyozorovat příčinu tohoto přírodního úkazu. Myslím, že to je tak: jako každý zaměstnanec ministerstva vnitra vidí v každém potencionálního zločince, podezívá vrchní číšník každého hosta, že mu bude chtít utéci bez placení. Proto stojí nenápadně na místě, odkud může vše dobře přehlédnout, a ostřížím zrakem sleduje počínání hostů. Jakmile projeví host ochotu platit, uklidní se a odejde za svými záležitostmi.“

Erazim, využívaje vhodné chvíle, přisedl k Sieně Pálené a jal se jí vysvětlovat jakési složitě umělecké teorie, ťukal si s ní, zapaloval cigarety a vůbec se snažil být pozorný a zajímavý.

„Princip je v tom: přečte se úřední věstník, úvodník v oficiálních novinách nebo něco podobného, a snažíte si představit pravý opak, a to jak co do obsahu, tak i do formy. Jen tak může vzniknout umělecké dílo. Dále je nutno stejný proces udělat s tak zvanou vnitřní cenzurou. Mít stále na mysli, aby to, co píšete, bylo naprosto nepřijatelné pro uveřejnění. Jen tak lze dosáhnout úplné tvůrčí svobody.“

Rozrušen vínem, blízkostí ženy, po které toužil, a literární teorií náhle vstal, usedl k starému psacímu stroji a rychle cosi psal. Pak uvolnil elaborát ze stroje, složil ho na čtyřikrát a vložil Fugasovi do kapsy: „Nedívej se, co to je, až zítra. Je to pro tu tvou výstavu.“

Fugas vytáhl z peněženky bankovku, strčil ji básníkovi do kapsy a řekl: „Za důvěru jakost.“

Večírek přecházel pozvolna z prvního obtížného stadia do své nejlepší části. Z pouličního automatu volal Šláfrok, aby mu šli otevřít dům.

Botrys začal přehrabovat změť listin na psacím stole a ty, které se mu zalíbily, předčítal nahlas:

„Za vlády Velikého Fršana...“

„To bude pohádka pro rozhlas,“ komentoval Erazim.

„Koncem dubna
potkal jsem hraběte z Bubna...“

Až budu velký
stanu se pivním sýrem...

Pěchota postupovala za ustavičného
prdění...“

„To zní dost hodnověrně,“ poznamenal Šláf-
rok.

„Á – tady konečně něco,“ zvolal vítězně Bot-
rys:

„Sraní v bukovém lese
Nastávalo jaro. Kukačka vlekla své těžké
tělo větvemi a začínaly smrdět
senkrvny...“

„To bude lyrická próza,“ pravil Erazim. „Pout-
ník prochází listnatým lesem plným barev a
vůní, když tu najednou...“

„Na něho přijde sraní,“ zvolal nadšeně Šláf-
rok.

„Správně.“

„Já poesii mnoho nerozumím,“ řekl Fugas.
„Já měl jenom rád básníka Pánka, dnes již zem-
řelého. Dokonce jsem se snažil jednou přeložit
jednu jeho báseň do němčiny.“

„Proč, proboha, do němčiny?“

„Protože jinou řeč neumím. V originále by-
lo:

„Jede kolo, jede
cesta necesta.
Už ho nezastaví
strážník Šebesta.“

Tato sloka mne tak zaujala, že jsem ji přeložil:

„Fährt Rad über Spalten
schnell ja sogar sehr.
Kann es nie anhalten
kein Schebesta mehr.“¹

Ostatně, Erazime, on byl svým způsobem tvůj
předchůdce. Poslouchej:

„Co to máš, má milá,
co to máš na noze?
To jsem si šáteček koupila,
smek se mi po koze.“²

Ale Erazim už zase seděl u Sieny Pálené, ne-
poslouchal ho a šeptal jí: „Živoucí moje stu-
dánko Šivy...“²

¹ Německý překlad O. Fischera

² Breton

Siena se ušklíbla.

Erazim se zarazil, přemýšlel chvilku a začal jinak: „Od té doby, co jsem vás spatřil, nemohu chcát ani srát...“³

„To už zní lépe,“ souhlasila Siena Pálená.

Mezitím Fugas a Šláfrok vymýšleli nápisy, kterými by mohl básník doplnit výzdobu svého příbytku.

„Schwer ist das Leben eines Seemans, wenn ihm die Krysen šourek hlodají...“⁴ navrhoval Fugas.

„Tchyně a uzený jsou nejlepší studený,“⁵ přidával Šláfrok.

Erazim je nevnímal, protože právě vysvětloval Sieně svůj modus vivendi: hvězdné nebe nad sebou a pocit alkoholu v sobě...⁶ Bezprostředně nato si s ní rychle ujednal schůzku na příští poledne.

---

³ Rabelais

⁴ Joseph Conrad

⁵ Česká lidová – z Voticka

⁶ Kant

Siena se probudila s ošklivou nahořklou chutí v ústech. Otevřela oči a zjistila, že je v cizím bytě. Vedle ní pravidelně oddychoval muž. Bože můj, kde to zase jsem, pomyslela se s povzdechem. Posadila se na posteli a zatočila se jí hlava. Pak se podívala vedle sebe. Hlava ji rozbolela ještě víc. Vstala dost nejistě a začala se mechanicky oblékat. Někdy jí dalo dost práce najít určitou část oblečení. Snažila se rozpočítat na události minulé noci, ale to mělo jen ten výsledek, že se jí zdálo, že se jí hlava roztrhne na dvě části. Zase s nepravým mužem, proklínala se v duchu, zase zvítězil zákon vesmírného svinstva.

Když se chtěla učesat, musela sebrat veškerou odvahu, aby se podívala do zrcadla. Pak tiše odemkla dveře klíčem, který vězel v zámku, a odešla. Šláfrok spal dál svým slavným bohatýrským spánkem.

Fugas seděl v hotelové restauraci, čilý a svěží jako rybička. Objednal si lázeňskou snídani a sáhl do kapsy pro cigarety. Nahmatal na čtyřikrát přeložený papír, vytáhl jej a četl:

MYŠ DOBRÉ NADĚJE

Byla jednou jedna myš. Ale myš tak mrňavá a slabá, že ji ostatní myši na setkání pohlavkovaly a kočka domácí (Felis domestica), která vládla domem, jí jednou při náhodném setkání řekla: „Tebe si nechám, až mi lékař předepíše dietu.“

Ale v drobném těle myšky byl statečný duch. Myška začala denně cvičit při otevřeném okně, jedla sýry, sauerkraut a slupky od jablek a v krátké době tak zesílila, že se o ni začal zajímat olympijský výbor. Sebrala se tedy a vtrhla do sklepa, kde byla kočka domácí (Felis domestica) a znásilnila ji tak rychle, že ta neměla ani čas říci: „Jemine!“

*JEZTE SÝRY, OVOCE
A ZELENINU!*

Fugas si povzdechl a dal se do jídla.

Pohled na pouliční hodiny jí cosi připomněl. Uvědomila si nejasně a s námahou, že má umluvenou schůzku v jedné zastrčené kavárně na tuto hodinu. Zmučený mozek odmítal určit osobu, s níž se měla setkat. Vlekla se mechanicky ulicemi a myšlenky jí vířily a šuměly nesmyslně v hlavě, působíce jí fyzickou bolest. Jakýsi muž se za ní na chodníku otočil; zaplavila ji vlna hnusu. Konečně vkročila do kavárny. U stolu seděl Erazim a díval se na ni nadšeně zduřelými skly svých brýlí.

Začalo tiše pršet. Šeredka stála bez hnutí u okna, které se pomalu pokrývalo tenkou vrstvou deště. Kapky vody stékaly pomalu po skle a její tváři. Polkla slanou slzu a opřela se čelem o sklo.

„A co dělá vlastně vaše přítelkyně Šeredka,“ zeptala se Siena Pálená. Věděla, že to je nejméně příjemná otázka, kterou mu mohla položit. Bylo jí bídne.

„Šeredka? Šeredka panáčkuje,“ pravil neochotně.

„Podivuhodné. Netušila jsem, že panáčkování je tak výnosné.“

„Dokonce velmi výnosné. Panáčci na šátčích, na reklamách, na zápalkách...“

„UMPRUM?“

„Vůbec nic. Jen ti panáčkové.“

U vedlejšího stolu hráli prskohlavci habrdované filky.

„Ostatně jsem se s ní včera v noci rozešel.“

„Ale?“

„Řekl jsem jí... že vás miluji...“

A tak dále – neobratně vyznání lásky plynulo z jeho měkkých a nervózních úst. Trochu se zpotil, pleť měl lesklou. Působil dojmem, že páchne.

Seděla tiše a pozorně sledovala, jak v jejím nitru stoupá hladina hořkosti a hněvu. („To je to, co jsem potřebovala!“) Když byla míra dovršena, majestátně vstala a řekla, slabikujíc pečlivě každé slovo: „Vy blázne! Vy ubohý, směšný blázne!“

Pomalou a suverénně prošla místností a vyšla do drobného deště. Trochu se jí ulevilo.

—

Šláfrok seděl v zákulisí varieté a hrál s vrátným bulku. Trochu se podivil, když viděl přicházeti Erazima, promáčeného deštěm, opilého k politování, ubohého a třesoucího se.

„Pane Šnajdr, jednu černou kávu,“ zavolal na číšníka, procházejícího kolem, „ale silnou, prosím vás.“

Rychle rozdal: „Jdu pro!... Sedni si, kamaráde, hned budeš mít kafe. Kde ses tak zbubnoval?“

Erazim si poslušně sedl.

„Poslala mi teta k svátku jednu pěknou padesátku,“ zašveholil vrátný a Šláfrok praštil kartami o stůl.

Vrátný rychle a obratně rozdával.

„Na scénu,“ zvolal inspicient v rychlé chůzi.

Šláfrok se vymrštil ze židle, skočil falešně pružným skokem na podium a už bylo slyšet jeho kultivovaný hlas: „Vážení a milí! Dalším číslem našeho pořadu...“

Když se vrátil, popadl nedočkavě karty a zvolal: „Jdu!“

Vrátný se ušklíbl a podal mu tři karty.

Erazim seděl zhrouceně na židli: „Kamaráde,“ zablebtal, „mně se dneska stalo něco hrozného...“

„Tak pane Šnajdr, co je s tou kávou? Moment, příteli... Darda!“

„Tu má každéj Jarda.“

„Vejška?“

„Král.“

Erazim se kymácel ze strany na stranu. Smutek pohlcoval valnou část alkoholu, který vypil; bobtnal a rostl a zdálo se, že ho zadusí. „Šláfroku,“ řekl tiše a nešťastně.

„Hned... Mám čtyřicet devět!“

„Šedesát dva! Jdu pro!“

„Na scénu!“ zvolal inspicient.

Šláfrok se vymrštil... a Erazim se pomalu zvedl a šoural se k východu.

Bylo už pozdě, ale dům byl ještě otevřený. Zaklepal, promočený a chvějící se chladem.

Ve světlém obdélníku dveří se objevil Fugas.

„Kde je Botrys,“ zeptal se nechápavě Erazim.

Fugas se krátce zasmál: „Ty jsi zapomněl, že jsme si včera vyměnili byty?“

Erazim se pomalu kýval dopředu a dozadu. Z ateliéru bylo slyšet hluk zábavy...

„Mám tu menší společnost,“ pokračoval Fugas velice zdvořile, „chceš-li, pojď dál, před-

stavím tě. Ale snad by sis měl jít lehnout. Vypadáš dost ušle.“

Zůstal stát ve dveřích, nedávaje odstoupením najevo skutečné přání vpustit jej dál.

„Já... víš... já jsem to docela zapomněl. Promiň. Já už jdu.“

Fugas se jemně uklonil.

A pak ležel doma na gauči, snažil se usnout, ale žal a množství černé kávy, které přes den vypil, mu nedávaly usnout. Měl pocit, že všechny nervy v jeho těle se chvějí. Bolelo to. Z hlubin podvědomí se objevovaly před jeho vnitřním zrakem myšlenky přesně formulované ve věty, zárodky budoucích literárních děl, nadpisy, hesla. V divokém sledu defilovaly před jeho očima jako proud světelných reklam.

SRANÍ V BUKOVÉM LESE
(Lyrická próza)

...až já budu velký
stanu se pivním sýrem

ZA VLÁDY VELIKÉHO FRŤANA

...pěchota postupovala za ustavičného
prdění...

KONCEM BŘEZNA
UTRPĚL JSEM
ÚRAZ HLEZNA

KONCEM DUBNA
POTKAL JSEM
HRABĚTE Z BUBNA

Přicházelo jaro. Kukačka vlekla své těžké
tělo větvemi stromů
a začínaly smrdět senkruvny...

V HORŠOVSKÉM TÝNCI
BYL POSLANEC UVÍTÁN VÝKŘIKY
NEVOLE

V KARDAŠOVĚ ŘEČICI
BYL POSLANEC UVÍTÁN VÝKŘIKY
VOLE

„Otevřete!“

„Kdo je?“

„Já, Zuzka Zguriška!“

Hlava mu třeštila. Cítil se velice opuštěný.
Namáhavě se zvedl a vytočil telefonní číslo.
Všechny jeho útroby byly stisknuty do malého
nešťastného uzlíku.

„Ale to snad nemyslíš vážně. Teď, o půlnoci?
No, ono to snad nebude tak hrozné...“ (Hladil
jemně hebkou pleť jejího ramene, oblého a
pružného.)

„Víš co? Seběhni dolů, zaskoč si do ‚Podru-
mu‘, tam mají ještě otevřeno, dej si tam štam-
prle nebo dvě...“

„Tak si pěkně lehni, do rána se z toho vy-
spíš...“ („Botrysi,“ pravila šeptem Siena Pá-
lená.)

„To jsou přece typické depresivní příznaky
kocoviny, vždyť to znáš, vyspíš se a zítra...“
(Cítil, jak se její ruka dotýká jeho kolena a jak
se sune něžně a pozvolna po vnitřní straně
vzhůru.)

„Že nemůžeš usnout? Že už jsi to zkoušel? Bože můj, tak si vezmi pár luminálů! Tak dobrou noc, kamaráde.“

Rychle zavěsil, pootočil se a zhasl lampu na nočním stolku.

Konec konců, snad má Botrys pravdu, pomyslí si a začal převracet zásuvky, hledaje tubičky s luminálem...

Pak zašel do kuchyňského koutu, vysypal všechny tabletky do sklenice, převrátil ji rychlým pijáckým pohybem do sebe, zapil vodou a otevřel plyn. Potom se vrátil do pokoje a lehl si na gauč. Déšť drnkal o okenní sklo.

Erazim se octl v jakési temné, rychle se zužující chodbě, na jejímž konci probleskovalo oranžové světlo. Blížil se ke světlu jako k jakési spáse. Konečně mohl rozeznat neonový nápis, umístěný nad masivními kovovými dveřmi:

OLA O IN IN Y I Ý UŠÍ

Zůstal stát a hleděl na oranžový nápis. Pocit úzkosti, který jej zaplavil již při vstupu do tajemné chodby, vzrůstal. A již v příštím okamžiku doplnil nápis na

ŠKOLA PRO INŽINÝRY LIDSKÝCH DUŠÍ

Pocítil ohromné ulehčení a těžké dveře se pomalu otevřely.

Když ráno přecházela Siena Pálená pod jeho okny směrem k Nimrodovi, byl již Jan Erazim Novotný mrtev. Kráčela cvakajíc podpatky a lehce kroutila zadečkem, utěsněným do kostýmové sukně.

Dva muži s velkými koženými brašnami na ramenou se za ní otočili:

„Hrome, tohle je ženská,“ řekl nadšeně mladší, sleduje ji obdivným pohledem.

„A stejně si přes ni sere,“ odsekl druhý.

A zahrnuli do vedlejší ulice na držkovou polívku.

III.

Z korespondence

Brno 3. III. 46.

Vážený pane!

Když jsem odjížděl z Prahy, pravil mi František Halas, abych Vás vyhledal. Vylíčil Vás jako mladého muže, který se zabývá literaturou a konzumováním alkoholu. Tyto vlastnosti, zejména poslední, hluboce na mne zapůsobili (měkké „i“, neboť jsou obě životné) i rozhodl jsem se navázati s Vámi spojení, nemáte-li nic proti tomu, a dát se poučit od odborníka o místních putykách. V literatuře jsem slabší; nejraději mám červené víno. Ale přesto jsem ochoten veškeré verše, Vámi produkované, chváliti a na oplátku Vás hodlám omrzovati svými tvůrčími plány, jakož i referáty o vnitřním nutkání a o palčivé dřeni, co se propaluje.

Nyní přijdou osobní data:

Jméno: Zdeněk Wagner
nar. 1923
domovská obec: Praha
uznán, schopným vojenské služby,

odklad za účelem studií
kolem krku: 38
zvl. znamení: mám rád slané mandle

Budete-li mít chuť k dubovému zasednutí
stolu a mnohou číší atd., napište mi pilnou
výzvu směrem:

Bezručova ulice 7.

S pozdravem

Zdeněk Wagner

[19. XII.1946 (na vojnu)]

Nešťastný, klencáky ubitý a nyní v hydru
militaristicko-byrokratickou se proměňivší
příteli!

Dlouho se trápil ubohý exulant bernský, dopi-
sův od Tebe nedostáváje a koukaje z okna školy
vzpomínal na Tebe při pohledu na podobně
postižené vojíny, kteří dělali linksšaut a rechts-
šaut a měli tváře a ruce modré mrazem v tom
odstínu, jako když soumrak padá a slunko
slední sílá zdrav.

Ale jsem rád, že jsi mi vůbec napsal a mé
srdce potěšil. Musíš mi vysvětlit Tvůj vztah
k Bloku. Když jsi použil Jeho výsostného do-
pisního papíru, bylo mi, jako kdybys tím chtěl
říci: Blok jsem já! „Živly v nás“ jsem lačně
pozoroval skrzevá sklo výkladů a nekoupil
jsem je jen z toho důvodu, že jsem špína chlap
a že jsem od Tebe čekal ono šlechetné gesto.
Nicméně jsem se u dvou knihkupců v Praze
vyptával, jak to jde na odbyt. A zjistil jsem, že
po způsobu hokynářů, kteří Ti prodají česnek,

jen odebereš-li deset kilo brambor, prodávají Tvou knihu jen tomu, kdo si zároveň koupí „Chrám a tvrz“ a „Přehledné dějiny českého tkalcovnictví v první polovici sedmnáctého století se zvláštním zřetelem na kraj litoměřický“.

Kup si Verlainův překlad od Hrubína, nemáš-li to ovšem už přečteno a zrecenzováno.

Má závratná kariéra pornografického barda skončila patrně definitivně, neboť jsem ve slabé chvíli napsal „Mladým archům“, kteří mne proklamovali za státně zkoušeného chlípníka, dopis, kde jsem z bujnosti patrně překročil meze slušnosti; a tak jeden z mála asylů pro mé literární výpotky mi bude asi uzavřen.

Ludvíku, díky vánoční renumeraci jsem mírně při penězích a těším se, jak společně tyto těžce vyškemrané dukáty proměníme v nějaké patričné knejpě za rum, červené víno a jiné pochutiny. A při té příležitosti mi třesoucí rukou vpíšeš věnování do Tvého spisku a vše se v dobré obrátí.

Udělal bys mi radost, kdybys mi ještě napsal.

Má adresa je trochu složitá:

Do třech králůch v Praze.

Do konce ledna Bezručova deset
a paxé uvidí.

Jakmile uzírám opět Satanovu prdel, řečnou Brno, ihned přiquačím k Tobě. Zamykej se na klíč.

Je-li koš nevím, jak na to KSČ parteigenosse nahlíží, jen opatrně Ti přeji všechny ty svátky příjemné a hlavně do sytosti přesčasů a urlábů.

A kaprem se udav, čerte!

Halas mne chtěl seznámit s Tvým přítelem Lorencem, ale ten v předtuše v pravý čas prchl. Má tak někdo štěstí.

Uvažuj, prosím, o tom, neměli-li bychom společně vydávat obdeník „Pornografie pro každého“.

Rád bych redigoval dětský koutek.

Tak zkrátka napiš co nejdříve!

Zcela

Tvůj

Zdeněk

[31. XII.1946]

Oh mon cher Louisdor!

Podlý desertére! Zradils císaře pána!
Na sv. Silvestra zběhnouti od útvaru! Skandál.

Gratuluji Ti k tomuto sensačnímu úspěchu,
v české literatuře jedinečnému.

Doufám, že poštovský panáček doručí tento
líbsbríf tak rychle, že mé přání novoroční ne-
bude směšným anachronismem.

Měl bysem na Tebe prosbu, nezlob se, že
hned na Tebe útočím takovou malicherností:

Mohl bys nenápadně zjistit, kdy počne naše
škola? Věc je nejasná, a protože se Brnu vy-
hýbám jak čert kříži, udělal bys mi li velkou
službu svou zprávou: že bych totiž nemusel
jen tak zbůhdarma čuráčkovat po Brně.

Doufám, že se neurazíš, že jsem Tě pověřil
tímto mrzkým úkolem...

Co budeš inčko, od světských povinností op-
roštěn, dělat?

Sedět s láhví bonecampu v lenošce a tiše vy-
čkávat, jak jedna Tvá sbírka po druhé začne
vycházeti na světlo bůží, pobíratí prebendy,
diety a tantiémy, nebo se střemhlav vrhneš do
studií, abys ozdobil své jméno diplomovaným
titulem?

Nazdar, příteli, a těším se na hroznou pija-
tiku ve dví, na kterou už čtrnácte dnův trénuji.

Tvůj
Zd.

Nejnovější způsob literární tvorby bude **rychlá próza**. Ne, automatismus ne, ale léky v tabletkách, hořkých více či méně, někdy se podobající židovským anekdotám.

Neboť čas je drahý a dnešní způsob čtení, t.j. přehlédnutí recenze a záložkového vychloubání – je trochu povrchní. Mnoho chytrých pánů mnohokrát nevědomky nebo úmyslně sestavili rychlou prózu. Mám dojem, že bez valného úspěchu. Je totiž nutno soustavným rychlopisectvím připravit vesmír na nový, státně uznaný psací styl.

Musí to být próza, protože básně čtou jen zamilovaní sextáni a neukojené paničky. A rychlá. Šetříme papír republice.

V nejbližší době se sesuje písemnictví do nepěkných trosek a jediná záchrana je ta, kterou můj senační, geniální mozek vyšpekuloval.

Protože jsem úplně neschopen zploditi něco jiného než své nešťastné starobylosti, vyzývám Tě tímto k ukrutné konversi, která Ti přinese nehynoucí slávu a vyloučení ze všech

světových a politických stran a ze všech čtyřech redakčních kruhů.

Abys rozuměl: Ideálem rychlé prózy je reflexivní kousek, omezující se na nadpis a jediné slovo, plně vystihující to a ono. A k tomu je třeba pomalu spěti.

Má reforma se dotýká pouze vnější formy, na ostatním nezáleží. Ať žije poetická anekdota, čtyřveršová epika, dvouslabičná agitka; ať žije (a vzkvétá) rychlá próza!

Z toho si nic nedělej: to jen způsob, jak Tě přinutit, aby sis koupil koš na papíry.

Já som sa nudil a taxem Ti napsal.

Až přijedeš, sofort telefonuj; něco prodáme a dokončíme pitku, kterou jsme bez vlastní viny převedli do ztracena.

Nazdar!

Tvůj Zdeněk

Neumělý příklad:

Schůzka

Promiňte, pravil Pietro, rozrážeje davy lunatiků, slunce balancuje na vrcholku věže svatého Jiří a já spěchám.

[25. II. 1947]

Cher monsieur Coun de „Ra“!

Jak se maté? neb to dlouhý, co ja was ne Vy dělá.
A so pán Tchomeš!?! So tén?

Tento list je listem varovným, protože neštěstí
nechodí po horách, ale po Brně.

Čas quačí, jak upozorňují výstižně pánové
Zahradník a Brodský, a je na bíledni, že jsem
Ti v patách. Noha nohu mine.

Srdce se mi rozskočilo, kdyžs záludným ma-
névrem mne zbavil naděje na autlou dífčinu
od baletu.

A tak mi nezbyvá, než (abychom mluvili
s básníkem) Tě vyzvatí, abys mi co chabou
náhradu otevřel svou náruč dne toho a toho,
v hodině čepobití, jak už mám ve zvyku.

A na topole podle skal pfyňanční kůň zařeh-
tal. Přes výše uvedené technické potíže bude
mou ctižádostí poblítní v krátké době po ušlech-
tilé kulturní zábavě Tvůj světoznámý kabát,

který Ti vysloužil přezdívkou: V kůži vázaný
André Breton.

Maestro!

Středa je den globální. Udělal bys mi ra-
dost, kdybys, dle možností, zaranžoval pitku
(na dluh). Jsem dychtiv a žízním (po kultuře
ne).

Plačky opouštím tento dopis,
jediné to pojtíko, vízící mne
k Tobě. Joj!

Se srdečným Gilgameš!

Tvůj Zdeněk

Jindřich

Bedřich

Karel

[Nápisy rukou (zde též doplněny kresbami):]

Sekora
Spermatozoid Rudolf
SLNKO
Spermie Anna
Sperma Bimbo

[6. IV. 1947]

Tu, Pontifex maximus,
master of arts,
mistře pěvce žabovřeský
mon, pissat chere,
maestro furioso excelentissimo
Il dolce,

non tirare la maniglia solo in caso
di pericolo!

Avanti! Non retardi! Tempì passati!

Nelze mi neskloniti se před Tvým majestátem,
před elegantní drzostí, s jakou jsi vpašoval do
traktátu

De sousrealistibus regione slovaciensis
pamflet o abábě, kterýžto doznal takého roz-
šíření, že jsem sám přistihl dva výměnkáře
v Zadní Mrkolvi, pukající z fajvek a užívající
zásadně místo obvyklého přitakání „ba, ba“,
abab, abab.... (!) A co více, Franz Liszt-Chalu-
pecký přiměl mou vypůjčenou lýru k drsnému
tónu. (příloha: 1)

Bariéry šílí.

Ach, och, milý Ludvíku, mám pro Tebe na-
pínavé vyprávění o ženě, co mne má půl v sobě.

Víš, zajisté, co myslím, zmiňoval jsem se Ti
už sledně. Scény, které jsem předvedl, byly
přesnou kopií naturalistických filmů fran-
couzských. A ještě není všech dnů konec.

Založil jsem Sdružení Mladých Sociálně-
demokratických Adeptů, bydlících v Praze a
studujících v Brně, přičleněných ke skupině
Dvou Pěvců.....

Na plenární schůzi jsem byl zvolen Stráž-
cem Vnitřních dveří.

Odpovídaje na Tvůj dopis, musím připome-
nout, že jsi hanebně propadl v mé celostátní
soutěži.

Až sejdou sněhy a strupy z mých broskvových
lící, vrhnu se střemhlav do města, skýtajícího
poslední útočiště hrubě utlačovaným suříkům
a raráškům a budeme po hypochondrickém
způsobu líciti se zalíbením své choroby.

Příznávám předem, že lstivé a úlisné řeči,
jimiž Tě častoval mudroch, jsou čistým des-
tilátem zla a že se mi zastavilo srdce na dvě
minuty ticha, když jsem uvážil nedozírné ná-
sledky ďábelských rad pro celou českou kul-
turu.

Nelze, pravím, v prach ušplapávati a poskořiti genij pěvce odjímáním sklunka tekúcího, štěkno pomyslit na patro lžíznivé, duchu nehukojenú, red zmámený, třeslenkující se touhou po na po ji, phantaskní Vy se Vy volávajícímu.

A co praví naše milé Evangelium sv. Jana strana 74, verš 39?

„I pravil Soudček, z rodu London at Mochov:

Ját jsem Pravda!“

A tak dr. Azí v zákristii, nedá Pastýř svým dítkám nýti, nikoliv, non, nein, nou, ni, pas, hdepák, i tuto!

Nedá zahynouti nám ni buducím!

A nevěř tomu ranhojiči!

„Kdo není absolutní skeptik, je absolutní hovado.“

(L. Klíma)

Na brzké uzdravení se těší

Tvůj

Zdeněk

—
[Nápisy rukou:]

Ženský – to jsou svině – drž se onanie
(Šalamoun: Píseň Písni)

Jaképak prdy, markýzo, pravila babička,
cudně se zardívajíc
(Babička – B. Němcová)

Lepší vrabec v hrsti, nežli holka
z ulice – – –
(J. Milton: Ztracený ráj)

Halas je vůl...
(F. Halas)

Jak si usteleš, tak si lehneš. Jak si lehneš,
tak ho máš v ruce
(B. Brouk: Onanie jako životní názor)

Básníci Sovětského svazu –,
všichni se postřílejte
(J. Hořejší)

Ludvy Milıku,

používám prvé volne chvilky a klosetnıho papíru světového formátu, abych Ti napsal pozoruhodnou a nadmíru poutavou zprávu, že moje dekadentní postava, prosycená alkoholem a skepsí je t. . v Praze.? Loco. Tuto neobvyejnou událost Ti oznamuji z níže uvedeného dıvodu: V pádě, že pod jakousi podlou záminkou navstıvıš toto staré německé město, bude na Tobě, abys v rámci vekovitych tradicí mne vyhledal za ucelem realizování Baudelairovy věty: Opıjejte se, lhostejno cím! která nás nabádá, abychom neopovrhovali na sociálním žebřıcku níže stojícími gořalami, jako je rum, borovička, Odol a pod.

Vzhledem k tomu, že jsem Te v poslední době ušetřıl svých nestoudnych návštěv, saha je pravicí koņım do prdele a jinak se zabavaje, nyji po Tobě preukrutnym způsobem. Abych Tě více nalákal, slibuji mıstopřısezne, že Te nebudu iritovat recitacemi svých ukázek zchystane sbírky Pornografie, ženo má! aneb Z puberty do puberty, alebrž naopak s Tebou budu

vıhradne hovořıti o bohatosti soulohovych posic cíli že budeme mrdat o povídání.

A co? A propo.

Až uvidíš někde císařského dvorního fotografa, kryjícího svou neblahou cınnost prıhlednym pseudonymem Korecek, Vy řítí mu laskave, že se omlouvám za poslední invasi do jeho budoarku, zejména pak za to, jaxem tam prováděl neplechy mému věku pıslušejıcı.

Předpokládám, že podobne jako já, věnuješ vánoční oddech cílevědomému likvidování alkoholu asi jako ti námořníci z jedný z mých zamilovaných písní.

Verš praví doslova:

Lodníci jdou do pajzlu

Loď svou pošlou do hajzlu

Tak jsem si vypıjcil v Universitní Pıřıbehy a menší básně, ale Novým mytím se to vıbec nemože rovnat. Tež tam jsem se vzdělal po stránce pornografické, poucıv se o vıhodnem zpısobu samohany.

Anální viola.

Koule ze slonoviny, na níž je upevněna
G struna, se zavede do řıti a na napjatou

strunu se hraje smyčcem Minutový valčík. Tož aji ta kůlka se chvěje a to dělá člověku béne.

Anální violu jsem naladil co možná nehlouběji....

Tak nazdar.

Narazíš-li na ně, pozdravuj mně známé suříky a Aloise Holase jakož i Bohumíra Má-tala. A tu slečnu, jak je vedle v kanceláři, já ne-vím jak se jmenuje, ona je moc hodná a do-konce se někdy směje mým pitomým vtipům. A tý druhý slečně, jak ji máš po boku, řekni, že napřesrok zas kousek toho abonómá zaplatím, tak ať neztrácí hlavu, ještě není nic ztraceno.

Tvůj věrný
Zdeněk

[3. V. 1948]

Líbezný Kýžale, šlechetný můj
příznivče, břinkohlasý pěfče,
sexuelní výstředníku a příteli!

Pod tlakem událostí jsem se dohmátl, že jsi učinil bleskový přepad v mém emigrantském brlohu, přeplněném filckami a znojem a žalem zdrcen jsem seznal, že jsem ve svrchu uvedené době meškal.

Tamější slabomysl nebyl 100 mi objasniti účel Tvé intervence – předpokládám, žes mi přišel učinit nabídku na přeložení mých spisů do dánštiny. Rád bych Ti při té příležitosti oznámil, že chovám v šupletí dvě neobyčejně cenná díla z raného údobí mé tvorby, jež si zaslouží pozornosti. Jedná se o satirický román Ve vlnách Orinoka, který je psán hůlkovým písmem. Neumělt jsem tehdá bohdá písmo ležaté a tyto i jiné obtíže způsobily, že dílo zůstalo torsem, rozprostírajícím se v rozloze čtyřech vět holých. Ale invence a svěžest výrazu jsou takové, že i dnes, po dvaceti letech, jak říká Dumas, se to přečte jedním dechem.

Druhou literární prací mých outlých let je velkorysá dramatisace Prodané nevěsty. Hra měla být provozována v tom malém pokoji za skříní, a protože rodiče nebyli doma, vadila skutečně jen zbytečná délka původního textu. I vypracoval jsem brilantní úpravu, zhustil děj, a celé se to vešlo přesně na dvě stránky osmerkového sešitu. Počet osob byl restringován na dvě a hudba z technických důvodů se omezila na úder pohrabáčem o lustr, ohlašující začátek představení.

Měl-li bys zájem o překlad také těchto dosud nevydaných děl, napiš mi, protože přijedu do Brna dříve než se vzpamatuješ z dojetí nad mými řádky.

Zdál-li by se Ti tedy tento pastýřský list zbytečným, věz, že

a/ využívám každé příležitosti, abych Tě mohl vytrhovat od Tvého kulturního poslání, máje na mysli zdraví národa

b/ chci Tě upozorniti aufmerksam na krásnou pasáž z Anatola France, kterou bych ve vlaku zapomněl a která je tak vhodná pro citování do milostných dopisů, že protože.

„Ty se mi zamlouváš, kljne libý, wy, bělaučká stehna, ty, stinná dutino, tak strassliwá a prospěšná.....“

Zejména při samohaně nad necudnou pornografickou fotografií, umístěnou mezi dvěma kostelními svícemi, lze vychutnávat zcela požitek z četby, vnímání plně milý, starodávný půvab, půvab velikonočních zvonů, letících do Říma par avion.

Nazdar!

Přes nástrahy osudu a navzdor všem pomlouvačům

se

stále

ještě

jmenuji

Zdeněk

Wagner

—

[Nápisy rukou:]

VŠICHNI SE POSTŘÍLEJTE (J. Hořejší)
JEN TŘI SLOVA
V HLAVĚ NOS
FAFEJTA – GUM – PRIMEROS

Těž srdečný pozdrav Tvým pobočníkům
Speciálně Halasovi

[23. IX. 1948]

Drahý šérami,

právě jsem dostal Tvůj skvostný překlad „Le lampeur-écrivain cunéiforme“. To mě potěšilo, že jsi si na mne vzpomněl, tento přátelský skutek roztavil drsnou kůru mé nunvářské duše, zřejmá nezištnost tvého počínání mne lehce a příjemně dojala.

Z celé knihy je nejpozoruhodnější okolopis Jana Nohy, který by si jistě zasloužil zvláštního bibliofilského vydání v edici: Protiplán a poesie.

Nenalezl jsem Tvé fotogenické jméno v posledním Bloku. Znamená to, že jsi snad přesunul své působení do méně venericky zamořených krajů, nebo jde o trestuhodnou nedbalost?

To mi napiš a také, prosím Tě, snad bys mi mohl osvětliti mysteriosní text národní písně, zpívané hojně na Jimramovsku:

V širém poli stojí býček
ten býček má v hubě klíček
na tom klíčku Pondělníček

Ve snaze dopátrati se oné tajemné osoby, přečetl jsem pozorně „Nová šotkova kouzla“, Chestertonův „Kamarád Čtvrtek“ a jiné mne-motechnické a pyrotechnické spisy, leč postava skřítkva Pondělníčka zůstává i nadále pro mne pouhou hádankou.

Tož, panke, pekne prosím, povězte mí volačo o tem pětimužíčkovi. Nech sa páčí!

Žel Bohu, nemohl jsem se dobrati na Kun-daštát, neboť jsem dlel po dobu vakací na svém letním sídle, označovaném v heraldických se-znamech jako: Onanienburg.

Přemilý ponorníku, pyjnatče, poeto, a pří-teli!

Bud' zdráv!

Tvůj
Zdeněk

[asi 1948]

Vážený Pane!

Uslyša Vaší P.T. výzvu stran básní přes 51etku, nelenil jsem a od soudr. Ant. Mikyšky, kulturního preferenta v našem závodě, jsem si zapůjčil tento I. Psací zdroj, bych vám mohl opsati své Basně.

V nich jsem zamýšlel dáti do veršů celé své krvavé soudr. nitro, zostřeným 3 dnim bojem utužené v správného svazáka.

Před šichtou

A jdeme!
Tisíce srcí a páží!
To Přísaháme!
Přijdeme do směny včas:
Nepopustíme!

Při šichtě

My – slevači
Sléváme
Pro Vás
Vy kteří ještě spíte
a nic nevíte,
že my už
        pro
        vás
                sléváme

Po šichtě

Až přijdu domu ze práce
nenajdu doma koláče
najdu jen tvrdý chléb dělnický
koupený v mlékárně radlický.

Jsem dělníkem na usně a když ty usně usním,
tam mi basně hlavouletí.

Pěkně pozdravuji

Váš ct.

Plhoň Rudla, usník

Nemyšlice u Domažlic

Pane Redaktore, je mi 16 let, ale všechny své síly věnuji 5letce a Vás pěkně pozdravuji.

—
„Schwer ist das Leben eines
Seemans, wenn ihm die
Krysen šourek hlodají...“
(J. Joyce.)

Servus mein lieber Ludwig!

Keine Angst, sophort nach diesem Briefe kam ich zu Dir, an Deine schreckliche Brust, in Brünn, in den Teufelarsch, wo ich wie ein Untereinfener (Pod na jemník) lebe, zu Dir, zu Dir, nur zu Dir, mein Schatz.....

ochochochochochochochoch!

Sei so gut, Putzi, und Sie Arsch meine Nachgesunde Dem Holasbuben.

Ewig

Dein

Kurtchen

—
[Nápis rukou:]

NĚMECKÝ TEXT NEPLATNÝ

[3. I. 1949]

Chlupatý králi Chlodvíku,

jsem Ti výtečně vděčen za kýžený zájem, který projevuješ jak o mé Listy úcty a přátelství, tak o knihy, Tebou mi zapůjčené a v propast ne návratna tak uvrcnuté.

Copyright by Ludvík Kundera by bylo snadno vydati, ale obávám se, že nyní, kdy budu jmenován národním umělcem, vyjdou veškeré mé spisy v soustavném vydání celonárodním, vytištěném písmem cicero.

Překvapí-li Tě návrh na mé jmenování národním umělcem, prozradí to jen Tvou třídní omezenost, neboť, jak tvrdí a prdí informované kruhy, budou nyní vedle Jiráska vydávány pouze kuchařské knihy a pornografie, literatura tedy přísně funkční, a všechny jiné artistní a buržo[a]sní směry umělecké budou potlačeny až do těch hrdel.

Důvěrně ti mohu sdělit, že mám zastávati úřad přednosta pornografického kabinetu při kanceláři presidenta republiky, úřad to právem mi náležící za hlubokou náklonnost k rozmnožovací literatuře, kterou slynu.

A nyní slyš: SLOVO O PLUKU FIŠEROVĚ.

(Shrnu zde pouze fakta, nashromážděná s příkladnou pečlivostí během posledních měsíců.)

1. Fišer Zbyněk se volně vyskytuje v baru, zvaném Pygmalion. V tomto neobyčejně neslušném baru lze dostat pouze kořaly, víno však ani červené ani bílé. (Bez komentáře.) Vrchní téhož podniku jej označil „za toho mladíka, který nosil **dlouhé vlasy**.“ (Saprot!)

Mistr Fišer přes svůj ledva popubertální věk překypuje uměleckými teoriemi a vypravuje s převahou omšelého světáka zkazky o svých ohromných flámech.

2. Spolu s Karlem Hynkem mne označili během několika minut za surrealistu (!), existencialistu, atd.

Nový -ismus pak mi předvedl Hynek, tvůrce a objevitel tohoto převratného směru, znamenající nepochybně novou epochu světové literatury.

Nazývali to „slabikový automatismus“ nebo tak nějak.

Místo sáhodlouhého vysvětlování se pokusím o nápodobu:

Kvočna nebo: kvočna

našla	našla
lampu	lampu
pukla	pukla
lampa	lampa
padl	padl
dlask	dlask

a jiné způsoby transkripce. Sám Tvůrce přiznal nevýhodu druhého způsobu: Musí být velký formát papíru, aby se to všechno vešlo.

Mou nesmělou poznámku, že mi to spíše připomíná společenskou hru, nevzali poeti na vědomí.

Konec zprávy o ilegálních suřících.

Teď, když jsem právě dočetl Tvou popravu ve Varu, mám dojem, že také sestoupíš do illegality. Nezlob se, ale já souhlasím do puntíku s Varem. Psátí o jakémsi zvrhlém alkoholikovi, nota bene stranicky neorganisovaném, věci chvalitebné a jedním dechem skepticky hodnotit našeho Velkého Wolkra, který vedle Jiráska a Dobromily Rettigové patří k největším postavám české literatury! Pěkně to napsal pan Jisbach o surrealismu, jemuž je paranoia zdro-

jem inspirace umělcovy. Je na čase, abys radikálně změnil své umělecké stanovisko a spojil se ukázněně do řad uvědomělých spisovatelů, kteří píší články jako: Jirásek a hudba, Al. Jirásek a naše historická věda, Jirásek v nové škole..... Proč nepokračovat ve zdárně započatém díle? Piš: Jirásek v říši divů, Jirásek a pětiletka, S Jiráskem a Sovětským svazem na věčné časy atd.

Vperjod!   Vperjod!   Vperjod!

Napiš přesně, kdy přijedeš, budu patrně ještě v Praze a anžto jsem vyslal pryč všechny příbuzné krom staré matičky, byl bych rád, kdybych Ti mohl poskytnout pohostinství.

Tvůj Zdeněk

Praha XII. 49

Lahodný pěvče!
Umění záštito!
Dobyvateli Parnassu!
Velký barde!
Ironie jemný vychutnavači!
Kolose literatury!
Úhlavní svignacu!

Dovolil jsem si Vašnostem uštedřiti k hrozícím svátkům vánočním tyto dvě (slovy: 2) kněhy, jež již dlouho znešvařovaly mou ct. knihovnu. Předpokládaje, že obě znáš a máš, nepíši doň věnování, nechávaje event. možnost prodeje do židů.

Aby celý vinš měl literární švih, vložena jest nepřilíš podafaená parodie na drama Viléma Kostrow.

Veselé vánoce celé Tvé početné rodině

Zdeněk

[po 7. 3. 1963]

Milý Ludvíku,

moc mne potěšilo, že sis na mne vzpomněl v rozhovoru s redaktorem Kulturní tvorby. Nejvíc, to se ví, na mne zapůsobil obrat „...zmizel někde na českém venkově...“ Vzpomněl jsem si, že také „Petrus Borel zmizel někde v Africe“ a připadal jsem si moc vznešenej – zapomenutej a dávno zemřelej básník. Já už sice žiju zas osmý rok v Praze, ale to jsem si tak nepřipouštěl.

Ačkoliv jsme se tak dlouho neviděli, já o Tobě nemám představu, že jsi zmizel někde v Žabovřeskách, neb jsou Tě plný noviny. Sledoval jsem Tvé apologie Halase v době, kdy to bylo nejméně populární. To Ti nikdy nezapomenu.

Protože jsi mne, jak jsem svrchu předeslal, moc potěšil, rád bych Ti také nějak udělal radost. A na nic jiné jsem nepřišel, než že Ti posílám své překlady.

Ve starém přátelství Zdeněk Wagner

Zavolej někdy, až budeš v Praze: 545330 – večer!

SLOKY LÁSKY

Výbor z veršů tu- i cizozemských autorů.

Paul Verlaine:

Podzimní tíseň

Jeseni mdlá!
Pyj ochablá
se smutně vleče.

Bolestně z ní
už poslední
kapička teče.

Sklání se níž
a bledne když
je schůzky doba;

a její pán
je zadumaný
a pláčí oba.

Je marno vše,
už nevstane,
tím je si jist:

Ta pyje nehne se
a jenom chvěje se
jak uschlý list.

Jiří Karásek ze Lvovic:

Pandaemonium sexu

Visí mu, visí kolik dní
a dřív mu sloužil vždycky.
Bledý a křehký, morbidní
úd jeho anaemický...

Li Po:

Nešťastná láska v horách

Večer jsem vyšla.
Nad buky
tíše se leskl
měsíc mdlý.

Smutně jsem vzala
do ruky
pyj jeho
ochablý.

Karel Hlaváček:

Sral kdosi na hajzlu...

Sral kdosi na hajzlu a sral už kolik dní
a hlavně navečer trápil říř nebohou
třímaje v ruce své narpasan poslední...
Jsou marná hovna zde, spláchnou je,
uplovou.

Byl chudý Pastevec či vyděděný Král?
To nevíme. My víme jen, že sral.

Vladimír Majakovskij:

úryvek z poemy Něco v kalhotách

...svým
velkým
údem
socialistickým
který
by záviděli
slonu

jediným
    rázem
        přervu
            hráz
a z klínu
    a
        řiti
            udělám
něco
    na způsob
        Volhodonu!

5. 5. 63.

Milý Ludvíku,

děkuji Ti za zaslané. Moc mne to potěšilo a i trochu dojalo. (K stáru se člověk stává dročátko sentimentální.)

Piškuntálie se mi opravdu moc a moc líbila, smál jsem se při tom často nahlas a vybraným přátelům předčítám ve vhodných chvílích vybrané úryvky. (Monolog Kostohryza a j.)

Hlavně nápad s blankversem a s archaismy mne okouzlil. (Bližší viz: R. Rolland: Okouzlená duše.) Doufám, že se brzo setkáme a že budeme pozorovat – jak moku valem ubývá (ale my už budem ožhralí). Jak z připojeného poznáš, sedávám a brk mi pero hryže, leč – běda – pozdě jsem přečetl projev pana presidenta Antonína Novotného, že náš život je radostný a tak že ergo kladívko musí být i naše umění radostné. Verše Ti posílám jen tak, jen abys mohl posoudit, jest-li jsem za ta léta zblbl (to je 5 souhlásek) natolik, že je radno se mi vyhýbati, a prózy se slabounkou nadějí, že by snad mohly spatřit světlo světa. (Vidíš, co jsi si

způsobil: Každý dobrý skutek je následován
zaslouženým trestem.)

S čímž se s Tebou slušně loučím
a zvostávám
    Tvůj
    Zdeněk

[1965/1966]

[...]
Až když jsem pojal neblahý nápad napsat drámo, nastala mi ta pravá tvůrčí muka. Tu jsem poznal, jaká je to Syfilisova práce! Zprvu jsem chtěl překonat Becketta a sepsat drámo o pěti dějstvích a dvanácti obrazech (o fórbýnách nemluvě) bez jediného herce. Prvá tři dějství šla ještě jaksch taksch, ale mne múza zradila před tím, než nastala katastrofa. Poznal jsem, že jsem na anti-divadlo antitalent a zkusil jsem tedy tradiční formu. I jal jsem se sepisovati „Posvěcení v Hudlicích“. Ale i tady mně chyběla profesionální zkušenost: Jak udělat, aby tančil Kašpárek s Princeznou valse triste, aby se jim nezamotaly špagátky? Potom – neumím pracovat s propadlištěm. A přitom se drámo vyvíjelo dosti slibně: Byly tam silné scény, jako na př. když Škrhola říká (k sobě): Láska prochází žaludem – a při tom bije hrom. (Zinkový plech jsem už opatřil.) A potom ten aktšlus: Princ vrávorá po jevišti (bije hrom) a sténá: Vrazila mi kundu do zad! A to už jsem opatřil bílé morče do vstupní scény a připravil několik poznámek o autorovi do divadelního programu:

Jako jinoch byl jsem silně ovlivněn poesí J. C. Pánka. Želím milovaného Mistra! Také na mne dosti zapůsobil Gotlieb-Veletrh. (Ten již méně, protože jsem od něho nigdá nic nečetl.) Ovšem pravým objevem byl pro mne básník Bondy. Poznal jsem ho v baru Pygmalion nezapomenutelného roku... (teď už si přesně nevzpomínám).

Psával jsem málo, publikoval často. Šťastná to myšlenka!

Tož tak bylo všechno na dobré cestě a to propadliště to všechno pokazilo. Jak pje básník:

Já mnil jsem...
Osud ale
přiměl mne
dátí poesii vale.

A teď už mi zbývá tedy jen psát: sprosté dopisy svým věřitelům, anonymní dopisy na osobní oddělení, dopisy rozhořčeného abonenta redakcím denních novin a milostné dopisy Lud-

víku Kunderovi, který na mne kdysi poslal básníka Bondyho, jenž se tenkrát cudně skrýval pod svým vlastním jménem Zbyněk Fischer a s kterým jsem se poznal v baru Pygmalion nezapomenutelného roku... (teď už si přesně nevzpomínám).

pf66 pf66 pf66 pf66 pf66 pf66 pf66 pf66 pf66 pf66

Zdeněk Wagner

[1976]

Milý Ludvíku,

Franta Kafkù mi říkal, že jsi sháněl mou adresu. Čekal jsem, že mi napíšeš, ale to se dosud nestalo. Nicméně jsem rád, že jsi si na mne vzpomněl – po tolika letech! Vždyť je to 40 let, co jsme se seznámili, a asi dvacet let, co jsme se neviděli. Ale není to taková ouplná náhoda: Nedávno jsme v hospodě – kde jinde – na Tebe vzpomínali s Ivo Pondělníčkem. Rád vzpomínám (co nám dědkům zůstalo než ty vzpomínky) na ta leta 1946–1948 v Brně, myslím, že to dnes ti mladí asi vůbec nemohou pochopit, pokud neznají slavný výrok: Kdo nežil před revolucí, neví, jak sladký může být život. (To není Lenin, ale Talleyrand.) Ale: Moku valem ubývá a já jsem dosud střízliv! Třikrát bedný den!

Takže k věci: Mnoho o Tobě nevím, jen že žiješ v Kunštátu a pak několik televizních inscenací. Co vlastně děláš???? Já jsem 3 roky v důchodu (Que rien t'arrête auguste retraite) (tam budou asi gramatické chyby, protože toho

Rimbauda, co jsi mi v Paříži koupil u bouqinistů, jsem dal své neteři).

Ale nestěžuji si, mám klid a čas na své staré lásky: Poesii, literaturu vůbec a hudbu a Úvahy, o nichž předem vím, že jsou k ničemu.

Ale abys věděl, že jsem ouplně nezestárl, posílám Ti Epitaf a svou životní poemu, doufám, že Ty to oceníš.

Překvapení.

Panna –

– a má pozitivního Wassermanna!

Městec Králové – Saint Paul de Vence – Praha
1954–1976

Místo doslovu

Zdeněk Wagner patří ke skupince básníků, které za mnou poslal František Halas. Existuje o tom i doklad: první dopis, který mi Z. W. [v roce 1946] poslal.

Brzy jsme se sešli, hned jsme přešli na tykání a záhy jsme se i častovali sériemi ostrých sarkasmů, aniž jsme se jakkoli uráželi. Záhy jsem adeptovi poezie i položil otázku, proč tak nemírně plýtvá sprostými slovy. Pohlédl na mne jakoby s údivem, pak sundal sako, vysoko si vyhrnul pravý rukáv košile a pravil: „Když má člověk osm hodin denně ruku – až po rameno! – v řiti koně, tak nemůže jinak psát.“ A pak ještě půl hodiny gestikuloval obnaženou paží.

V poezii Z. W. převažují básně v próze. Učitelé se dají vystopovat: francouzští prokletí básníci – Rimbaud, Baudelaire, Laforgue, Corbière a jistěže, byť nenápadně, Jarry... Můžeme místy hovořit o harmonizačním principu těchto drobných skladbiček, někdy se objeví i skrytý rým. Intenzita obrazů se stupňuje směřujíc k překvapivé, ba nejednou břeskné pointě: „...*tiskla s nesmělým mateřským pudem k prsům v květu magnolie zabalené husí stehno*“ (z básně Maličkost); „...*spěšně odchází, srdce probodeno vítězným čuráčkem*“ (Pekelná zadnice); „...*pozoroval tíse rezavé pavouky, kteří vylézali z mých úst mezi tvé prsy, mléčné žárovky*“ (Vybočení). V okruhu přátel se zvolna šířil názor, že Wagnerovy dopisy svou razancí a vynalézavostí slovního humoru překonávají jeho poezii. Ta veršovaná však i dnes ještě překvapuje kumulací slovních hříček, překvapivými novotvary, aktuálními narážkami.

Mimofádným vtípem, byť „sprostonárodním“, překypují parodické texty na slavné básně slavných autorů (Hlaváček, Li Po, Verlaine, Majakovskij...).

Z. W. záhy zdomácněl v básnických kruzích po roce 1945. Z tehdejších šesti sedmi skupin měl nejbliže ke Skupině Ra a ke Skupině 42, na večerech skupin a podzim 1947 se však nepodílel. Ivan Blatný z druhé skupiny ho notoricky zaměňoval za parasurrealistického sochaře Puchmertla, nazýval ho vždy Puchmeltříčkem. Podle dopisů by byl člověk soudil, že autor je nezadržitelný mluvka a samoúčelný žertýř. Nebylo tomu tak. Dalo se s ním i hezky mlčet. Chodil tehdy s rychle se proslavivší lyžařkou-slalomářkou, které se říkalo „Malu“ (Marie-Luise?) Zaccpálková (za příjmení neručím) a stala se pak jeho první ženou. Zdeňka dosti skličovalo, že pro její sportovní kolegyně byl Z. W. „pan Zaccpálek“...

V obecném umrtvení let padesátých se jaksi ztratil. V interview z počátků šedesátých let jsem mluvil nejen o Oldřichu Wenzlovi jako zapomenutém básníkovi, jenž by měl být „vyvolán jménem“ (což se i povedlo), ale zmínil jsem se i o Zdeňku Wagnerovi říka, že „zmizel někde na českém venkově“. Znenadání se však objevil, vše bylo po staru bujaré, vyrozuměl jsem, že zvěrolékaří ve Dvoře Králové a tam jsem mu i napsal. Dopis se vrátil s razítkem „Adresát neznámý“. Zde je:

Kunštát na Mor. 9. srpna 1961

Milý starý brachu,

já blb jsem si tehdy před tisíci lety, jak jsi u nás byl, nepoznačil Tvou adresu, a tak se se ženou čas od času dohadujeme, co to asi bylo za město. Ona tvrdí, že Dvůr Králové. Tak to asi bude pravda.

Rád bych něco od Tebe zvěděl a pak bych potřeboval Tvé svolení otisknout pár Tvých starých věcí (nebo i nové, máš-li, pošleš-li atd.) v čemsi, co teprv vzniká a mělo by být à la BLOK a bylo by to věnováno humoru.

Tak jsem zvědav. Zdar Tobě!

Ludvík Kundera
do konce srpna: Kunštát na Mor.
pak: Brno, Dimitrova 12

Mnohem později jsem pochopil, že to byl Městec Králové.

O posledním setkání se Zdeňkem Wagnerem zbyly v mé hlavě jen cary. Navštívil nás v Brně asi v létě 1968. Byla to improvizace, ale tradičně zdařilá, host pouze neobvykle spěchal. Tuším, že to nějak souviselo s veletrhem a možností svést se nějakým autem... Ale přece jen ještě nalézám pozdní dopis, „solitér“ asi z roku 1976, kdy už jsme bydleli v Kunštátě. Z. W. vzpomíná na brněnská

léta 1946–48 a dodává, že už je tři roky v důchodě. Posílá Epitaf a „svou životní poému“ (?), poslední údaj je jako vždy mystifikátorský: „Městec Králové – Saint Paul de Vence – Praha 1954–1976.“

(Z textu Ludvíka Kundery *Básník-zvěrolékař*, otištěného v knize *Různá řečiště /B/, Brno, Atlantis 2005*)

O autorovi

RVDr. Zdeněk (Zdenko) Wagner, narozen 18. 9. 1923 v Praze, zemřel v Praze 8. 3. 1991.

Wagnerův otec byl ředitelem a primářem ve Vinohradské nemocnici, kde též rodina bydlela; jeho matka byla Židovka a otec se s ní za války „naoko“ rozvedl, přežila okupaci s falešnými dokumenty. Jeho bratr Jan Wagner, 1921–2006, vystudoval v Praze architekturu a v roce 1949 emigroval do Austrálie, kde pak pod jménem John B. Wagner pracoval jako stavitel. Z. W. studoval nejprve na reálném gymnasiu Jiřího z Lobkovic (tzv. II. st. čsl. gymnasium v Praze XII., jinak též Lobkovicovo reálné gymnasium), kde maturoval v roce 1942. (Zde byl jeho spolužákem mj. Vladimír Valenta, posléze politický vězeň a známý herec.) V letech 1942–45 pak pracoval Wagner jako natěrač v rámci totálního nasazení, nicméně na území protektorátu. Po válce žili s bratrem u matky. Chtěl studovat na FF UK, ale pod vlivem dědečka a rodné tradice vůbec nakonec vystudoval v letech 1945 až 49 veterinářství v Brně (v rodině byl tradičně zájem o koně).

Třikrát ženat: první sňatek v říjnu 1948 s Marií-Luisou „Malu“ Reinwartovou, později Zaccálkovou, slavnou lyžařkou-salomáčkou, rozvod již v roce 1950; podruhé se oženil někdy v šedesátých letech s komerční inženýrkou Evou Křenkovou; potřetí v roce 1969 se Zorou Pastyříkovou.

Veterinářskou praxi po studiích provozoval nejprve v městečku Doupově (zřejmě 1949–50, než je i s okolím

zabrala armáda a vznikl zde nepřístupný vojenský prostor), dále pak v Městci Králové, kde byl okresním veterinářem. Zpět do Prahy se vrátil v polovině 60. let.

Dosavadní publikace Zdeňka Wagnera:

knižní:

- in Magnetická pole [sborník surrealistické poesie], Československý spisovatel, řada Klub přátel poesie, Praha 1967, ed. Jan Tomeš, s. 154 (text *Hry světla*).
- in Židovská jména 1949 [reedice samizdatového surrealistického sborníku z roku 1949], Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1995, ed. Martin Machovec, s. 18, 24 (texty *Psychologický okamžik*, *Mimoň*; pod pseudonymem Herbert Taussig).

časopisecké:

- List Sdužení Moravských Spisovatelů, č. 9–10, roč. I, Brno, listopad – prosinec 1946, s. 291 (básnický text *Konec století*).
- Blok, I. roč., 1946/47, s. 230 (báseň v próze *Usínání*).
- Mladé archy (měsíční příloha k týdeníku Pochod), Mladá Boleslav, III. roč., 1947/48, s. 16. (básnický text *Půlhodinka s Arnoštem, koncipientem berní správy*); tamtéž, s. 110–111 (texty *Přírodní úkaz*, *Obrázek*, *Noc*); tamtéž, s. 345 (básnický text *A...*)
- Mladé archy, Mladá Boleslav, IV. roč., 1948/49, s. 155 (text *Senzace*).
- Host, č. 5, Brno, 2000, s. 22–26, v bloku „Fascinantně divý muž Zdeněk Wagner“ od Jaromíra F. Typlta (zde texty *Konec století*, *Prorocství*, *Olej*, *Pekelná zadnice*, *Zima*, *Mimoň*, *Tábor*, též úryvky z dopisů Ludvíku Kunderovi).

Ediční poznámka

Svazek VIRGULE je výběrem z literárního díla Zdeňka Wagnera (1923–1991).

První oddíl obsahuje jednak texty, které – pokud se zatím podařilo zjistit – Z. Wagner někde za svého života publikoval (konkrétně jde o texty: *Usínání*, publikované v roce 1946 v Bloku, *Konec století*, publikovaný v témže roce v Listu Sdružení Moravských Spisovatelů, *Půlhodinka s Arnoštem...*, *Přírodní úkaz*, *Obrázek*, *Noc*, *A...*, *Neobyčejný příběh* a *Senzace*, otištěné v letech 1947–48 v Mladých arších, a konečně text *Hry světla*, vydaný v roce 1967 v surrealistické antologii *Magnetická pole*).

Dále byly do prvního oddílu zařazeny texty, které Wagner publikoval alespoň samizdatově: jde o texty *Mimoň* a *Psychologický okamžik*, které na přelomu let 1948–49 „vyšly“ v samizdatovém surrealistickém sborníku *Židovská jména*, jež byl tehdy uspořádán Egonem Bondym (Zbyňkem Fišerem) a Janou Krejcarovou (Černou). Wagner zde publikoval tyto dva texty pod pseudonymem Herbert Taussig.

A konečně byly do prvního oddílu zařazeny básnické texty z Wagnerovy literární pozůstalosti. Texty *Letovisko*, *Olej*, *Maličkost*, *Válka*, *Pekelná zadnice*, *Vybočení*, *Ruce Jeanny-Marie*, *Podrobná zpráva*, *Tragedie*, *Zakopaná hřivna*, *Svitání*, *Vedro*, *Dolarový prach* a *Puberta* pocházejí z archivu Ludvíka Kundery a pouze dva z nich (*Podrobná zpráva...* a *Svitání*) se rovněž nacházejí ve vlastní Wagnerově pozůstalosti. L. K. uvádí, že je od Z. W. dostal asi v roce 1947.

Vzhledem k tomu, že jednotlivé strojopisné listy, na nichž se tyto texty nacházejí, nejsou paginovány, není možno určit jejich vzájemné pořadí, a byly proto otištěny v tom sledu, jak byly editorovi doručeny. K tomuto souboru byl přiřazen i text *Nešťestí*, který Z. W. zaslal L. Kunderovi v jednom z dopisů z roku 1947 a který se rovněž ve vlastní pozůstalosti nenalézá.

Vlastní literární pozůstalost (nyní uložená v LA PNP) byla uschována v pěti papírových deskách a v naprosté většině se skládá z volných strojopisných listů. Převážná část textů básnických se přitom nalézá v deskách nesoucích nadpis *VIRGULE*. Tyto texty – počínaje *Reportáží* a konče *Ultimou* – tedy tvoří zbytek prvního oddílu přítomného svazku. Sem nezařazeny byly jednak texty již někde publikované či nalézající se v archivu L. K. a proto pojaté do jedné z výše uvedených částí prvního oddílu (konkrétně: *A...*, *Usínání* <v rkp. nese název *Odumírání*>, *Psychologický okamžik*, *Mimón* <v rkp. nese název *Typ*>, *Podrobná zpráva*...). Vyřazeny byly rovněž čtyři texty vysloveně příležitostné povahy. Pořadí bylo zachováno takové, v jakém byly listy seřazeny, když editor začal s pozůstalostí pracovat (ani jeden text není datován).

Druhý oddíl tvoří jediná rozsáhlejší Wagnerova práce prozaická – *Gang aneb Smrt básníka Novotného*, nacházející se v autorově pozůstalosti v deskách označených nadpisem stejného znění. (Troje zbylé desky z Wagnerovy pozůstalosti obsahují již jen varianty a fragmenty textů výše jmenovaných a rovněž dalších pár zlomků textů básnických, prozaických i dramatických.) Průklep tohoto strojopisu se rovněž nalézá v archivu L. Kundery.

Třetí oddíl tvoří výbor listů Z. W. zaslaných Ludvíku Kunderovi jednak v letech 1946–49 a dále v letech šedesátých a sedmdesátých. Výbor je dílem editora svazku.

Pro určení doby vzniku textů obsažených v prvním oddílu bylo vodítkem jednak datum periodik, v nichž nacházíme těch několik málo textů publikovaných (tj. rozmezí let 1946–48; v Magnetických polích nacházíme také dataci textu *Hry světla* – 1948), dále korespondence Z. W. a L. K., jež některé texty obsahuje, a v neposlední řadě i svědectví L. Kundery, Wagnerova bratra Jana Wagnera a paní Zory Wagnerové, třetí manželky Z. W. Je tedy výsoce pravděpodobné, že Wagnerova básnická tvorba je v naprosté většině vymezena léty 1946–49.

K dataci *Smrti básníka Novotného* mohou přispět snad jen reálie v textu obsažené, pomáhající hledat dobu vzniku tohoto textu zřejmě ve druhé polovině 60. let.

Listy Z. W. psané L. Kunderovi, pokud nebyly (výjimečně) datovány jejich autorem, jsou zařazeny do časové následnosti s větší či menší pravděpodobností jejich adresátem – toto datum je pak otištěno v hranatých závorkách – např.: [1947?]. V případě dvou ze tří listů ze šedesátých let byla datace určena přibližně podle obsahu: v dopisu, jenž je datován „po 7. 3. 1963“, je zmíněn Kunderův rozhovor otištěný v Kulturní tvorbě, jenž je právě tohoto data, a u dopisu datovaného zde „1965/1966“ usuzujeme na dataci ze závěrečného „pf66“. Datace posledního otištěného listu – „1976“ – vyplývá jednak z domněnky Kunderovy, jednak z obsahu samotného listu. (Originál tohoto dopisu se rovněž nacházel ve Wagnerově pozůstalosti a nebyl zřejmě adresátovi nikdy odeslán; L. Kundera obdržel jeho kopii až v roce 1994.)

Při práci s texty bylo přihlíženo v první řadě ke znění textů publikovaných, a pokud možno, byly tyto texty konfrontovány s texty nacházejícími se v rukopisech (strojopisech). V případě různoctení byla dáвана přednost zněním publikovaným. K textům bylo přístupováno s pietou, opravovány byly evidentní gramatické chyby a překlipy (především v interpunkci), u nichž bylo možno vyloučit jakoukoli stylotvornou hodnotu, a Wagnerův pravopis byl mírně modernizován (psaní *s/z*, *o/ó* apod.).

Název svazku byl zvolen podle nadpisu na deskách, jež obsahují převážnou část Wagnerovy literární pozůstalosti.

M. M.
srpen–září 1993

P. S. k ediční poznámce, psáno o třináct let později

Jednou z příčin, proč se až dosud nedařilo přítomný svazek vydat, je zřejmě nutno hledat v absenci textu, jenž by čtenářům ozřejmil význam díla Zdeňka Wagnera v kontextu české literatury.

V roce 2005 vydal Ludvík Kundera v XVII. dvousvazkovém dílu svých *Spisů* titul *Různá řečiště /A/, /B/*, v jehož druhém svazku (s. 330–334) byl konečně otištěn dlouho očekávaný text. Jde o vzpomínkový medailon *Básník-zvěrolékař*, doplněný též několika ukázkami z Wagnerovy korespondence s Kunderou. Tento text z pera jediného povoláního doplňuje tedy ono bílé místo a jeho část je použita místo doslovu v přítomném svazku.

V letech 1993–2006 se ovšem přece jen podařilo publikovat alespoň pár ukázek z Wagnerova díla, a to konkrétně ve sborníku *Židovská jména*, tj. reedici výše zmíněného samizdatu z roku 1949, v němž je Wagner zastoupen dvěma texty (Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1995), a dále v bloku „z nepaměti“ nazvaném *Fascinantně divý muž Zdeněk Wagner*, jež připravil Jaromír Typlt (in Host, 2000, č. 5).

Snad tedy není nevhodné na tomto posledním místě projevit radost, že po desetiletích odmlky a po čtrnáctileté fázi „znovuuvádění“ na českou literární scénu se nyní konečně podařilo realizovat tento Wagnerův knižní debut tiskem.

M. M.
únor 2006 – září 2007

Obsah

I.

POESIE,

TEXTY,

KRÁTKÉ PRÓZY

Usínání 9

Konec století 10

Půlhodinka s Arnoštem,
koncipientem berní správy 11

Přírodní úkaz 12

Obrázek 13

Noc 14

A... 15

Neobyčejný příběh 16

Senzace 17

Hry světla 18

Psychologický okamžik 20

Mímoň 21

Letovisko 22

Olej 23

Maličkost 24

Válka 25

186

Pekelná zadnice 26

Vybočení 27

Ruce Jeanny-Marie 28

Podrobná zpráva o vzácném přírodním
úказu... 29

Tragedie 30

Zakopaná hřivna 31

Svítání 32

Vedro 33

Dolarový prach 34

Puberta 35

Neštěstí 36

Exodus 37

Celkový pohled 38

Tiergarten 39

Stará píseň 40

Iluze 41

Genesis 42

Prorocství 43

Gidran 44

Povídka 49

Píseň o dívce 51

O Umění 53

Zima 54

Epitaf 55

Útěcha 56

(***) Pokojně oddal jsem se tichu 57

187

(***) Píseň končí 58
Viola d'amour 59
Rimbaud 60
(***) Podzime 61
Tajemství 62
Tábor 63
Soupis majetku 64
Myš dobré naděje 65
(***) Obklop mne ženami, Bože! 66
(***) To hrozné ano 67
Pravidlo 68
(***) Už dosti žertů! 69
Hymna 70
Pranostika 71
Jeden z nesmrtelných 72
Důstojný klid 74
Zápisky docenta Františka N., Csc. 75
Ultima aneb Píseň o černém koni 79

II.

G A N G A N E B S M R T

B Á S N Í K A N O V O T N Ý H O 81

III.

Z K O R E S P O N D E N C E

3. 3. 1946 131
19. 12. 1946 133
31. 12. 1946 136
10. 2. 1947 138
25. 2. 1947 140
6. 4. 1947 142
Mikoláš 1947 146
3. 5. 1948 149
23. 9. 1948 152
asi 1948 154
3. 1. 1949 157
12. 1949 161
po 7. 3. 1963
[doprovazeno „Výborem
z veršů tu- i cizozemských autorů“] 162
5. 5. 1963 167
1965/1966 169
1976 172

Místo doslovu (L. K.) 175

O autorovi 179

Ediční poznámka (M. M.) 181

Zdeněk Wagner

Virgule

V roce 2007 vydalo nakladatelství Cherm
Hauptova 601, 156 00 Praha 5-Zbraslav
jako svou 38. publikaci

Uspořádal a ediční poznámku napsal
Martin Machovec

Redakce Martin Machovec a Jan Šulc

Ilustrace Jana Majcherová

Grafická úprava Jan a Jana Majcherovi

Tisk a knihařské zpracování

PBTisk Příbram

Prodejní cena 160 Kč

www.cherm.eu
cherm@volny.cz

CHERM